

1. Kroatzweidi nim.
11 NSV Rükük
Rasmatkoga

1918

15. aastapäev

Artik number 15 top.

Meie Mats

Nr. 118.

Laupäeval, 19. novembril. (2. detsembril) 1916.

Nr. 118.

Montenegro naine.

Peale päevatööd Inglise sõjariistade tehases.

Kadunud poeg.

Elsbeth Dorcharti roman.

(Järg 1.)

„Ma imestan ainult, et niisugused targad, täied mehed omale niisuguse noore peamehe on malinud. Ma soovin rohkem elatanud meestega rääkida.“ Nende sõnadega pööras ta kahe mehe poole, kes seni waitinud olid.

„Rääkige teie!“

„Need ei teadnud, mis wastata ja waitisid.“

„Meie soovime, oma isandaga, — herra Helmbrechiga rääkida, sõnas viimaks üks nendest. „See oli meie plaani wastu, et Franz rääkis.“

„So — see oli teil siis läbi räägitud? Ja nüüd tahate te siis waest, pimedat meest oma naeruwäärat nõudmistega waewata. Hea küll, minge siis, ja pange oma nõudmised ette. Ma ootan niikaua siin teie tagastulekut.“ Ta oli need sõnad nii kõwaste ütelnud, et kõik neid kuulda wõisid.

Üks hallihabemega wana töömees mülfas oma naabri külge ja sõnas:

„Waata nüüd, Ernst — kui julge ta on. On ilka üks tubli mees. Oskab oma asja ilka parem, kui keegi teine. Päris kahju, kui ta ära peaks minema.“

„Pst — pst — tegi teine, „ära liig waljuult räägi.“

„Ma hoian igatahes oma sõprade poole,“ jatkas habemist, „aga selle eest tahan ma ka muretseda, et temal — ta näitas Williamsi poole, „midagi wiga ei tehta.“

Waheajal olid kolm eesträälijat herra Helmbrechi jutule läinud, ja Williams astus tartmata tööliste sekka.

Paar ahwardufesõna said tema ligemaletuleku juures kuuldawaks; häälid läksid ilka kangemaks — seal tõstis hallihabemega tööline oma käe ülesse ja hüüdis:

„Rahu! Meie oma huwide pärast pidage rahu! Meie ei taha endid mitte ülewäl pidada kui lahtilastud mets-elajad.“

Wähe aega oli weel nurinat kuulda, siis jäid kõik waitfels.

Williams läks halli tööliste juure ja pani oma käe tale üla peale:

„Seiffert — ma tahaksin paar sõna teiega rääkida, tulge wabrikusse wäheks ajaks!“

„See meelega, mister Williams.“

Nüüd läksid mehed läksid wabriku poole, usse peal jäid nad seisma ja hakkasid rääkima. Korraga käis liikumine inimeste seas läbi, sofiistamine ja wiimaks tugew karjumine:

„Herra kaubandunik Helmbrecht!“

Wütsid lendasid õhus.

Williams pööras ennast ümber.

Helmbrecht tuli kolme töölisega oma maja poolt.

„Nuttu sammus Williams tale wastu.“

„Herra kaubandunik, ma tahj tšen wäga seda jutuwüts.“

„Laske juba, armas Williams, küll me selle jälle õigeks teeme. Ma tulin ise siia, eht ma küll teadsin, et te kütsigi sellega wamis oleksite saanud.“

Nüüd rääkis kaubandunik oma töölistega, mitte tigevalt, waid neid noomides ja manitsedes, nõnda kui isa oma lastega kõneleb.

„Mis pean ma teist kuulma? Teie, kes te aastate wiifi truuwilt minu poole olete hoidnud, ja kellega ma seltsis olen töötanud, teie hakate nüüd minu wastu?“

„Meie ei taha wõerast,“ kõlas tuhandest suust ühiselt. „andke meile mõni teine juhataja, ja meie lähme heameelega tööle tagasi.“

„Teist juhatajat tahate teie?“ küts Helmbrecht, kui torm weidi raugenud oli. „See on ju täitsa mõtteta nõudmine! Just teie saatsite seeläbi kahju, kui ma seda nõudmist täidaksin. Korraus, mis direktor Ziegleri surmast saadil meie ettewõttes wägise wõimust tikkus wõtma, ei wõinud ega tohtinud edasi tasta. Meie oleksime seeläbi sunnitud olnud tööde rohkust kordkorralt ilka enam ja enam ka handama, ja nii oleksite teie teenistuse kaotanud. Saage ometi aru, mehed, et asi muutuma peab. — Kui uus lord teile praegu ka haruldaselt wali ette peaks tulema, siis kujukage endile ette, et ka mina teist ei teeks, kui ma oma wabrikut weel ise suudaksin juhtida, mis haiguse tõttu praegu mul kahjaks wõimalik ei ole. Ma olen mister Williamsile weel tänu wõlga, et ta uuendamisetöö, mis niipalju waewa ja meeletindlust nõuab, enese peale on wõtnud.“

Teie peatite tale seejuures abiks olema, aga mitte tema wastu rusikat tõstma. — Mis minusse puutub, siis ei mõtlegi ma teda lahti lasta, nagu te seda minult nii järrelmõlemata wiisil nõuate. Just wastuõffa: ma nimetan tema täna, ja weel siinamas, minu wabriku direktoris ja iseseiswaks juhatajaks. Pöörake tema poole, kui te midagi tahate. — Teist aga, kes te mulle alati truud ja sõnakuulelikud olete olnud, ootan ja loodan ma, et te minu wastu endi poolehoidmist ka edaspidi sõnakuulelikkuse läbi saate tõendamata, ja mulle seejuures abiks tahate olla, et minu äri jälle endisesse kuulsusesse ja lugupidamisesse tõsta.“

Waljud, waimustatud „ja“ hüübed järgnesid neile sõnadele. Kõik karjusid: „Elagu Helmbrecht ja tema äri!“

Häälid, mis „wälja wõerad“ karjusid, lämmatati täieste ära. Ja kui nüüd Helmbrecht oma uue direktori kätt surus, tungisid kõik mõlema mehe ümber, ja ei puudunud palju, siis oleksid nad ka „elagu Williams“ hüüdnud.

Ja tööpoolest oli ameriilane nende juures alati lugupidamises seisnud, ja nad olid ainult äsfitajate libedate kõnede mõjul streikijate kilda sattunud. Nüüd olid nad rõemjad, et kõik wanawiisi wõdis jääda.

Seal hiilis korraga keegi mees kasfitaolise wäledufega tööliste ridadest läbi, kes otse müütrina endi peremeest ja Williamsi ümbritsesid. Helmbrechi kõne ajal oli ta tähelepärematast jelle kõrwalt kadunud, et tööliste jella asuda ja neid üles äsfitada püüda. Sealtpoolt olid ka hüübed „wälja wõeramaalane“ kostnud. Jella edasi tungis ta, kuni ta wiimaks Williamsi lähedale oli jõudnud. Ütski ei pannud teda üleilidises ärewuses tähele, ja jellepärast ei näinudki ka keegi, kudas ta kuue alt terawa, wälkawa noa wälja tõmmas. Samal filmapilgul aga, mil ta jelle Williamsile, kes wähematki aimata ei teadnud, selga tahtis lüüa, haaras raudne rusikas tema käest kinni ja kiskus jelle tagasi.

Austria keiser Franz Josef I Karl †.

Lahkunud keiser Franz Joseph sündis 1830 a. ja astus troonile 2. detsembril 1848. Rõnda valitses ta siis riigi üle ligi 70 aastat. Warsti peale troonile astumist tunnistas Ungari enese iseseiswaks, Austria oli hädas ja ei jõudnud mässu maha suruda. Wene-maa, kelle poole ta palwega pööras, saatis 90 000 meest, kelle abil mäss rauges. Suurem osa mässust osawõtjaid ei saanud aga mitte armu, nagu Franz Joseph seda Wenemaale töotanud oli, waid kaotasid kas elu wõi saadeti maalt wälja. Ka oli Franz Joseph suur katoliiku usu austaja ja andis Rooma kirikule laialdased õigused. 1859. a. kuulutas ta Sardiniale sõda, aga sõda oli õnnetu, Prantsuse-Italia wäed olid tugewamad ja Austria jäi rahutegemine ainjaks wäljapääsemiseks. 1851. a. oli ta oma riigis konstitutsiooni makswusetaks tunnistanud, selle luhtalainud sõja tagajärjed aga sundisid teda konstitutsiooni uueste ausse tõstma. 1866. a. sõdis ta Preisimaaga, ta seegi sõda ei lõppenud paremate tagajärgedega. Kuigi keiser ise wabameelne ei olnud, ei suutnud ta siiski iga sõja tagajärjel rahwa seas ilka rohkem ja ügedamalt awalikult puhkewale wabadusewoolule tõlleid teha ja riit pääses majanduslisele ja kulturalisele edenemisele. Franz-Josephit ei jätnud ka perekondlikud õnnetused puutumata, oma ainja poja ja abikaasa kaotas ta mõrtfuka käe läbi.

Arwatawaste mõjusid kõik need õnnetused ja pettumused elatanud keisri peale sedawõrd, et ta wanusel rohkem rahupolitikat püüdis ajada, kuni praeguse suure Europa sõja lahti puhkemiseni. Misjuguft oia ta selles wiimases etendas, seda teeb muidugi alles tulewik selgeks.

8. novembril kell 9 õhtul heitis ta hinge, riiki sõjamõllusse jättes.

„Franz, Sumala pärast — oled ja hulluks läinud?“
Mahajurutud wihahlüie järgnes neile sõnadele; kuid see tabus üleilbisesse häälteõminasse.

Williams pööras enese lähtu ümber, ja tema pill filmas nuga noore montõri käes. Kerge kahwatus latis filmipilguks tema nägu. Tema filmad puurisid endid terawalt Franz Vindenile näkku, kes kottupigistatud hammas-tega oma kätt asjata Seifferti sõmede wahelt püüdis wabastada.

Williams sai asjalooft täielikult aru. Siiski wõttis ta rahulikult, nagu poleks midagi juhtunud, wabrikuomanikul käe alt finni, kui see surwemajasse jälle tagasi soowis pöörata.

Alles siis, kui mõlemad juba filmapiirist wäljas olid, lastis Seiffert Franz Vindeni käe lahti.

„Mis siin siis on?“ küsisid mõned töölisid.

„Mitte midagi — mis siin siis peaks olema? wastas Seiffert lihidalt.

Seal pääsis Franz äkitselt uimastuseft, mis tema üle wõimust oli wõtnud.

„Teie küsite weel, mis siin oli? — Armetud argpüksid! Nagu tuuleslipud küünitatusel keerlete teie tuule järele, ja seejuures arwate te weel, et ma teid tänama pean selle eest, et teie minu nõuanded kus seda ja teist heidate ja paari magusa sõnaga endi meelt pöörata lasete. Kenad seltsimehed, eestujulik ütsemeel tõeste, jah! Küll te weel näete, kudas te käsi edaspidi käib. Küll on teil jällegi wäljamaalane täskijaks, see inimestedgija, se:“ — „Franz, taltsuta oma teelt,“ hüüdis Seiffert ja pani oma käe rahustawalt ta õlale.

„Äta mind rahule,“ sõnos Franz wihahelt, „miks segad ja alati ennaft minu asjadesse. Ma pole julle selleks õigust andnud. „Aga teie,“ pööras ta jälle teiste poole, „miks

walitsite teie mind endi juhiks, kui te minu sõna kuulata ei taha?“

„Seft et me ära nägime, et see meeletus oli,“ wastas üks hääl, ja hulk teisi häälti tõendas talle järele. „Mister Williams peab igatahes walju korda, aga meie peremehele on õigus: nii peab see olema, muidu peafime meie wiimaks sanditepid kätte wõtma. Ja et mister Williams kellegile ülekohtu oleks teinud, seda ei wõi ükski meie seast ütelda.“

„Oho!“ hüüdis Franz, kuid sealt tõstis mitu häält: „ta tuleb tagasi.“

Ja Williamsis tuligi tagasi. Ja näis ilka weel kahwatu wälja, tema olek aga oli julge, nagu alati.

Seiffert nägi noore montõri filmis isejuguft walgatust. Ja astus tema kõrwa ja haaras tal käest finni:

„Mõtle oma wana ema peale, Franz! Ole mõislik, Franz!“

Williams oli tööliste keskele astunud.

„Teie mõisite endi peremehe ja tööandja sõnu wäga hästi,“ sõnas ta selge ja rahuliku häälega. „Ma usun ja loodan, et teie sead küllalt mõislikka ja arusaajaid mehi leidub, kes ka nende sõnade järele talitawad. Ja seda mitte minu pärast, waid teie endi pärast. Minul on jada uft ees lahti, kui ma siit ära lähelmin — teid aga ahwardab teenistuseft imajäämise hädasoht, kui lugu wanawiihi edasi kestab. Ja sellepärast jään ma paigale. Arwatawaste leiate te ifegi, et see sugugi kerge ja meeldiw asi ei ole. — Kui te nüüd kobe tööle asute ja töotuse annate, et te tulewikus enam kunagi endid pahatahtlilist üles äsfitada ei taha lasta, siis antafje teile see wahetuhtumine andeks, ja kõik mehed wõiwad paigale jääda.“

„Meie asume tööle!“

Seiffert astus Williamsi juurde ja palkus tale läti, mida see tugewaste furus. Tema eestuju järele tegid ta teised. Ainult Franz jäi mõttesewajunult eemale seisma. Korraga aga tungis ta tema ette. Tema filmad wälkusid. „Meie nõuame paremat ümberkäimist, kui teie weel meie juurde edasi tahate jääda,“ karjus ta, teiste kookunud rahustehüüetest hoolimata.

Williams mõetis teda küllma pilguga.

„Montör Franz Linden, teie olete tänasest päewast peale lahti lastud,“ sõnas ta siis.

Nagu halwatud seisis noormees filmapill aega paigal; ta oli furnuhalwatuks muutunud. Ka teised waitisid kookmetult.

Järgmisel filmapilgul ajas Franz enda nagu wihane metsloom firgu.

„Hahaha, — kuulite teie? Nii peetakse oma sõna, et kedagi lahti ei lasta.“

Ta pööras oma sõnad seltsimeeste poole, kes ikka weel liikumatast ja waitides paigal seisid.

„Mis te seal wahi? Puubub teil julgus minu eest wälja astuda? On see seltsimehelikkus, et te rahulikult seda äran —“

„Franz, ära tee rumalusi!“ hüüdis Seiffert, haaras tal käest kinni ja tõmmas tema eemale.

Mister Williams oli montöri sõnu waewalt weel kuulnud, sest ta oli juba wabrikusse astunud.

Tööliste sammusid tale järele.

Peagi oli wabrikuhoow tähi. Ainult Franz Linden ja Seiffert seisid taugel nurgas ägedaste juttu ajades koos. Suure waewaga läks Seiffertil lorida teist niikaugale wiia, et ta walmis oli koju minema, siiski läks ta tale aga kaasa.

„See neetud loer!“ siistas Franz wihajelt.

„Franz, ole õiglane — mida mõistid sa peale oma inetut ülesastumist weel oodata.“

„Muidugi, ta sina oled üks neist argpilkstest, kes endid tuule järele pööravad, ja endi seltsimehed, kes nende lastuts waewa näinud, hädasse jätawad.“

„Ma olen sinust alati head mõtelnud, Franz — aga sinu — sinu tänane tegu — Jumala pärast, Franz —“

„Ma wihtan seda wõera.“

„Kudas sa ennast ometi niikaugale lastsid wiia? Oled sa siis oma wana, ausa ema, oma õndja isa, kes Helmbrechtit alati truult teenis, unustanud?“

„Just minu ema pärast waewab mind lahtilastmine kõige enam. Nüüd peab ta nälga jääma.“

„Küll sa enesele teise koha leiad, Franz; nii osaw ja juba oled.“

„Wõi nii? Arwad sa? See Williams aga ei osanud minu osawusest lugu pidada. Kuid ma ütlen sulle, Seiffert — ma ei kaota siiski mitte lootust, et ma selle mehe peale waatamata —“

„Mida mõtled sa teha, Franz?“

„Ma jään siiski wabrikusse paigale, seda ütlen ma sulle.“

„Siia — Buchenausse?“

„Muidugi.“

„Tunned sa mister Williamsi nii wähe? Ta ei wõta oma sõna kunagi tagasi.“

„Hahaha, küll ta selle juba tagasi wõtab. On temast weel ülemaidki olemas.“

„Ma ei tea, mis sa dieti mõtled; aga üht töota mulle, enne kui ma sinust lahkun ja tööle tagasi lähen, töota mulle seda oma õndja isa pärast, kes minu sõber oli —“

„Mida?“ küsis Franz tujaselt ja jäi seisma. Nad olid tema korteri lähedale jõudnud, ja ta ei tahtnud, et tema ema teda Seifferti seltsis oleks näinud.

„Ära tee enam midagi sellesarnast, nagu esiti.“

„Rumalus!“

„Ma loodan sinu peale, Franz — jumalaga.“

„Jumalaga.“

Kui Seiffert weidi aja pärast wabrikusse tagasi jõudis, oli seal töö juba wanawiisi käimas.

Sgailts näis täna suurema usinusega töö kallal olewat, kui muidu. Williams käis, nagu see tal kombeks oli, edasi ja tagasi, kõneles ühe ja teisega, nii asjalikult ja rahulikult, nagu poleks wahepeal midagi iseäralikku juhtunud.

Ja just see rahulikkus ning meeletindlus olid tale tööliste poolehoidmise tagasi wõitnud. Peale selle oli tööliste ta nende juhi ülewalt pidamine wihale äritanud. Nüüd märkasid nad, et noortmeest ainult isiklik waen taga kihutas ja nad kõik tale selle rahuldamise juures abiks oleksid pidanud olema. Peale Seifferti ei aimanud küll mitte ükski, mis Franz Lindenil teotil oli olnud; aga tema kirglikud sõnad ja wälkuwad filmad kõnelesid ka küllalt selget keelt.

Franz oli oma nooruse peale waatamata — ta oli waewalt 21-aastane — üks osawamatest lutsuseppadest, nii et enne Williamsi tulekut mõned tööd koguni tema juhatusel ära tehti. See pahandas teda, et Williams teda nii wäga ei ufaldanud ja tihtilugu wanemate meeste juhatusel töötada lastis. Tema uhkus ja autunne said sealäbi haawatud. Jonnipärast jäi ta laisaks ja hooletuks, ja niiviisi täitja põhjendatud laiduawaldused Williamsi poolt ajasid ta noore, kuuma wõre teema.

Wabrikus pidi ta muidugi waitima, seda rohkem aga kõneles ta koosolekul, mis lähedalasuwas linnas ükskord nädalas äre peeti. Ta kõneles „alandawast wõerast ikkest, millest ennast wabastada tuleb.“ Tema kõneosawus oli nii suur, et keegi isiklik waenu, mis päriselt neis sõnadest peitus, märgata ei taadnud. Ja kes seda siiski märkasid ning wastu püüdsid töötada, neid oli niitõrd wähe, et nad midagi ära ei juutnud teha.

Nii oli tänane streik lahti pääsenud. Ja igailts rõemustas selle üle, et see nii kergeft mööda oli läinud. See õhutas tööhoogu, ja, mis weel tähtsam oli, suurendas ta lugupidamist uue direktori mister Williamsi wastu, kes ennast nii külmawereliselt ja rahulikult, kuid siiski südamepõhjast õiglaselt, töölise wastu üles oli pidanud.

Suwemajas oli streik siiski omajagu mõju awaldanud.

Helmbrecht tundis peale üleelatud ärewust enese õige wäsinud olewat. Ta lamas oma toas, ja abitaasa talitas hoolega tema ümber. Kuid muretsemiseks ei paissnud põhjust olewat. Mõne tunni puhkuse järele wõis kõik jälle korras olla.

Ka Inge peale olid sündmused sügawat mõju awaldanud. Ta ei olnud küll mitte pealtnägijaks olnud, weelwähem isa kui ka Williamsi sõnu, millega need streikijate poole olid pööranud, kuulnud. Kuid isa jutust sai ta niipalju aru, et lugu palju tõisjem oli, kui ta pealtnäha paistis olewat. Peale selle oli ta kolme saadikut isa juurde näinud minewat, ja imestas wäga selle üle, et ka Franz Linden nende seas oli.

Franz Linden oli ju tema lapsepõlwe mänguseltiline. Franz oli temast neli aastat wanem, kuid see ei talistanud teda wabrikuomaniku tiitrega sõprust õisimast. Tema ema kutjuti tihtilugu suwemajasse ühe wõi teise töö juurde abiks, ja et see oma poisil ilma ülewatukseta koju jätta ei wõinud, siis oli proua Helmbrecht tale luba annud poega kaasa wõtta. Seal tekkis mõlemi lapse wahel sõprus, ja näis, nagu ei oleks sestsaadik ükski wägi neid üksteisest enam lahutada juutnud. Franz oli alati Inge plaamidega ja mõtetega nõus, hiljem, kui pois juba suurem oli, niferdas ta tiitarlapsel igasuguseid mänguasju walmis, sõidutas teda kelguga ja tegi temaga igasuguseid tükka, kusjuures ta aga hoolega selle eest hoidis, et tale mitte häda teha.

See lapsepõlmesõprus oleks küll neil ikka edasi kestnud, kui Franz neljateistkümnepäevaste aastaseks saades wabrikusse, kus tema isa juba ammu aega ametis oli, tööle poleks astunud. Kuid siiski lastis Inge oma mänguseltlikust wahetewahel weel üht ja teist enese tarwis teha, mis sellele muidugi suurt rõemu sünnitas.

Alles siis, kui Inge aasta eest Berliini pansioni läks, lõpes läbitämine. Ja kui ta sealt tagasi tuli, ei olnud endisest wahetewahel mõlemi nooreinimehe wahel enam midagi märgata.

Ja mis ta täna Franzist oli kuulnud, tabas teda walusamine, kui ta seda kunagi arwata oleks wõinud: Franz, see korralik ja osaw tööline, korraga streikijate ninameheks! Kudas oli ta ennast ometi niikaugale wiia lastnud? Wõi talitas ta niiviisi ainult isiklike waenu pärast, mida ta mr. Williamsi wastu tundis?

(Järgneb.)

Konstantinopol. — Nus fild.

Proua Leeni lahutus.

Ewald G. Seeligeri lõbus roman. (Järg 17.)

„Ja Helene oli Lillo-onuga kihlatudki!“ hüüdis Fritz ja naeris.

„Aga Leeni!“ tohtus tädi. „Niisuguse põrguliseaga! Ja pealegi kui abielu-naine? Seda ei oleks ma sinust iial uskunud!“

„Aga ma tahaksin teda ju lepitada!“ wabandas Helene.

„No noh!“ naljatas Fritz.

„So, so,“ tegi tädi uudishimulikult, „Ja pärandus?“

„Oleme mõlemad sellest ilma jäetud!“ hüüdis Fritz tergemeelselt. „Selle üle me enam ei räägi.“

„Sumalale tänu!“ hüüdis tädi ja pani käed kokku. „Küüd saate üksteisega muidugi ka paremine läbi.“

Ja tõsi see oli. Nad asusid jälle oma korterisse ja elasid rõõmsamini kui enne. Lillo-onust enam ei räägitud, vähemalt esiofta.

Fritz läis jälle kontorisse. Kontoriülem jaatis ta nõu niu juure, kes teda külmalt teretas.

„On teie bevefonnaasjad ometi lord jones?“ küsis ta waljuft. „Jällegi olete puhkuseaja pikemaks wenitanud.“

„Ma olin haige!“ ütles Fritz. „Tähenad: olin arstide ramitjuel.“

„Siis muretsege sellest tunnistus!“ tähendas nõunif lahujeta. „Pealegi olen kuulnud, et teie ennaft tahta lahutada lasta.“

„Ei mõtlegi selle peale!“ wastas Fritz ruttu. „Dnu nõudis küll seda, aga mina jään ennem päranduseft ilma.“

Küüd waatas nõunif temale suuril filmil otfa. Siis tõusis ta üles, astus Fritz juure ja pani talle kae õla peale, nagu oleks ta teda tahtnud wangi wõtta.

„Serra Semmelhack!“ ütles ta liigutatult. „Teie olete lugupidamisewäärft ifeloom. Niisuguseid inimesti on harwa. Ma panen ette, et teid ülendatats.“

Fritz tänas, lahkus ja tundis teenimata kiituse üle häbi.

Siis kirjutas ta Gutefnchti sanatoriumi ja palus sealt tunnistust, et ta seal arstlike rawituse all olnud. Järgmise postiga jaatis tale Dr. Rõndel selle kätte. Selle tunnistuse järele oli Fritz närwihaike ja ei tohtinud kaua aega töde tada. Kuid ülendamisft see ei takistanud.

Ühel päewal tuli ta koju, ja Helene awas tale laias reformikleidis ukse.

„Dhoo!“ hüüdis Fritz. „See ei makfa! Seda ma ei luba. Tahad sa jällegi finijutaks saada?“

„Seda mitte!“ naeratas Helene. „Kuid sel wõiks ka teifi põhjusti olla.“

Fritz waatas tale tarretult otfa, nagu ta lord proua Detseffenile oli otfa waatanud.

„Mõttele natuke järele!“ ütles Helene ja tippis tale otfa-epifefele.

Ja siis mõdistis Fritz.

„Leeni, kas see on wõimalif?“ küendas ta rõemu päraft. „Nii siis aitas sind sanatorium ometi.“

„Wõi sind!“ wastas Helene nipsakalt ja lippas lööki. Fritz aga kaswatas jälle sohwal tiritammi ja trampis sõnatult õhtu. Seelord uskus peegel selle fisse.

„See weel, et doktor Rõndel sind ei näinud!“ ütles Helene ja koristas küllud ära. Siis tõi ta toidu lauale.

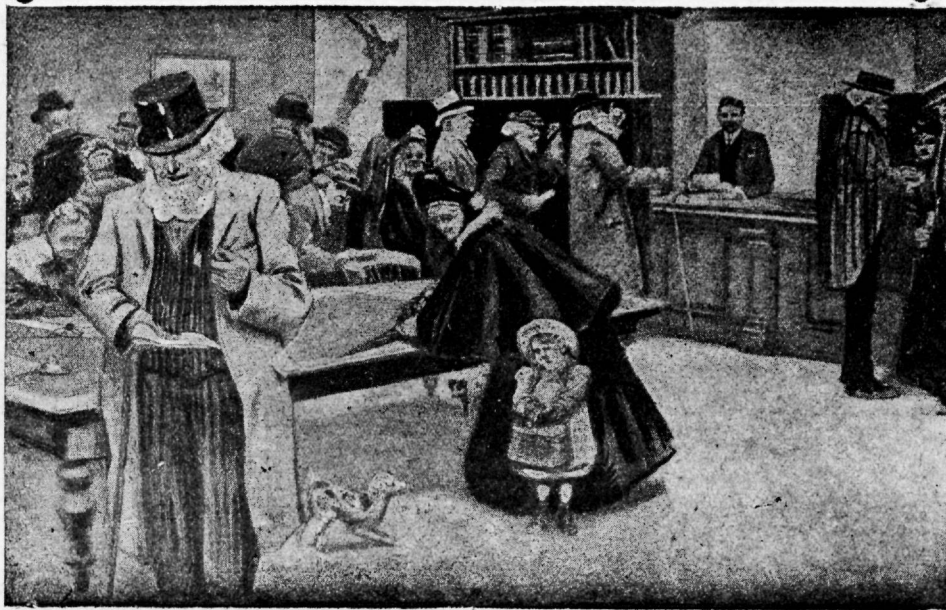
„Kui ta pois on, siis on ta nimi Lillo!“ trumpas Fritz. „Kuid tuleb wististe tütarlaps,“ nalkis Helene. „Sest seda nime ei tahta ma enam kuulda!“

„Dho!“ ütles Fritz agaralt. „Seda ma pole töotanud! Meie ei räägi ainult Lillo-onu miljoniteft.“

„Kuid seda enam mõtled sa nende peale,“ wastas Helene rahulikult. „Seda on ju su ninaft näha.“

„Muidugi,“ ütles Fritz. „Küüd lähleb asi terawaks. Sest minul kui ifal on kohuseks sinu lapse tulewikku kindlustada!“

„Seda ei ütles mina nii waljuste!“ hoiatas Helene. „Sa tead ju, et ma mitte ainult sinu naine, waid ka Lillo-onu pruut olen.“

Inglise renteis. Painuti andmine sõjas wigastatutele ja sõjas langenute omatsele.

„Maine!“ kiristas Frits, tõmbas läed rufikasje ja jõllitas filmi kui seitsemefordne mõrtsukas. „Tahad sa mind jälle hulluks teha!“

„Minult mõistlikuks teha, armas Frits!“ vastas Helene. „Ja siis on meil ju veel enam kui tatskümmendtuhat pangas.“

„See on kasfide jagu!“

„Ja jul on sinu rent!“

„Weel mitte!“ hoiatas Frits. „Mitte pennigi ei anna ta mulle. Wdi pean ta kohtusse taebama?“

„Ei!“ ütles Helene ja lükkas talbreku eemale. „Meile ei ole tema armu tarvis. Pealegi nüüd, mil autõrgendust ja ühtlasi ka palgatõrgendust said.“

„Minult kuusjada marla aastas!“ naeris Frits.

„Küll me juba läbi saame!“ rahustas Helene. „Paljudel on veel vähem sisetulekut, aga nad on ometi õnnelikud.“

Seega oli asi diendatud ja rahule jäetud.

Kuid siis lõi wälk kohtundunil Schlänsi kirja kujul nende juure sisse. Tillo-onu nõudis oma kolmkümmend tuhat marla tagasi.

Frits vastas, ilma Helene teadmata, jee summa arwastagu tulewastest abirahast maha. Kuid sellega polnud Tillo-onu rahul, abiraha oli ju ammu maha kustutatud.

Nüüd pööras Frits erakirjas Schlänsi poole, kas see tale ei teats head nõu anda.

Kuid kohtundunil ei wõtnud seda kuulda. Kuid ametliku paberi wahel oli wälge leht, mille peale masinaga oli kirjutatud: „Mitte lootust kaotada, mina elan ju veel!“

Ja Frits jai julgust. Aga et tagasimatsmisega kiire oli, pidi ta asja Helenele ka ära seletama. See oli sellega kohe nõus ja ühines tädiga. See pidas aitamist auasjaks, olgugi, et see kaunis raste oli.

18. weebbruaril jõudis sanatoriumilaps kohale — poisj.

„Surra!“ hüüdis Frits kui meeletu. „Mina kutsun onu ristsele.“

„Kuid ta ei tule!“ ohtas Helene, kes kahwatult ja õndsalt patjade wahel puhkas.

Aga Tillo-onu ei ütelnud ei. Ei wastanudki. Frits lootis ta tulekut wiimse filmapilguni. Kuid see ilus lootus läks tühja.

Pidi ilma peawaderita kirikusse mindama. Majapere-meest tuli ajewaderiks.

Kuid weel ei jätnud Frits lootust. Tema tahtis Tillo-onu weel tümaks teha. Niikaua kui ta kirju lahtiwõtmata tagasi ei saanud, oli ikka weel lootust.

Ja Frits kirjutas tale iga nädal kontorist kirja. Ja iga kiri rääkis wäiksest Tillost, kellest kord tubli pois pidi saama. Kelle nime ta kandis ja kelle auks ta seda kandis, ei unustanud Frits üheski kirjas tähendamata.

Tillo-onu wõttis kõik need kirjad wastu, aga ei wastanud. Frits hakkas juba meelt heitma.

Helene aga oli õnnelik kui noor ema, kes wiis aastat eluimet oodanud ja nüüd wiimaks saanud, ning dihes kui roos. Reformileit oli kõrwale koristatud. Kahest suurest kohwrist wõdis ta nüüd lõpmatuseni ammutada. Seft nüüd ei olnud ta ju enam proua Detleffen, waid oli wäikse ametniku naine.

Gilli Wengart tuli jälle Hamburki ja täis tihti neil. Ta nõtkis Fritzu, kuid sellel meeldis see wäga. Kord tõi ta oma Sigari-Fritzu kaasa. Et neil pulmad uffe ees olid, siis pigistas Helene ühe filmi kinni. Frits aga sai ta sõb-

rats, sest et tal head figarid olid.

Terwe surwe otja pommitas Frits Tillo-onut oma kirjadega wäikse Tillo terwise üle ja kiitis teda taewani, sest et ta oma poega üliwäga armastas.

Tema kirjawahetusest ei teadnud Helene midagi, muidu ei oleks ta seda lubanud.

Rääkimata tädiist, kes poisji iial Tillost ei kutsunud, waid musufuuls. Ja magus musufuu oli ta tõeste. Minult kätia ei osanud ta weel, ehk küll Frits teda terve jõuludõhtu hoolega õpetas. Poiss oli karwapealt niisama kangelasne kui wana Tillo, kes Dusterodes rummipubeli ees istus ja omal wiisil jõulud pühitjes.

Tillo-onu jai Fritzult ka uueks aastaks kirja. See tuli südamest, sest ta oli ju meelt heitmas, et leppimine ju täide ei läinud. Kuid onu ei kõsanud. Tema oli palju kangelasem kui Frits arwanud.

Siis kattes ta kannatus. Mõni päew enne wäikse Tillo sünnipäewa kirjutas ta suurele Tillole jämeda kirja.

„Meie oleme sinu poolt ära tõugatud,“ lõpetas ta, „aga olemas on weel poisj, kes sulle midagi ei ole paha teinud. Sellepärast tõuka ka tema ära, et meil ometi ju kord sinu äraneeud miljoniteft rahu majas oleks. Südamliku terwitusega sinu armas wennapoeg Frits Semmelhack.“

Nüüd langes nagu raste wõht Fritzu rinna pealt maha. Nüüd oli ta lõpu teinud! Ja ta süda jai tergetks.

Ka Helene jai sellest aru, sest kui ta sisse tuli, tantsis Frits poisjiga ringi, nii et kaks waasi puruks läksid.

Ja siis jõudis 18. weebbruar — seekord pühapäew — kätte. Wäiksele Tillole pandi walge pühapäewaleit selga ja ta presideeris supilusikaga laual. Tema oli täna pere-mees ja ija ning ema kuulsid sõna. Küll kõneles ta ainult weel ühtkud sõnad, mis aga ütelda tahtis, selle jättis ta ütlemata. Ja kui taft kohe aru ei saadud, hakkas ta mõrgama.

Kohwits oodati tädit. Helene kattis laua ja pani sünnipäewaloojgi lesta lauda. Koogis põles küünal ja wäike Tillo katjus tuld ära puhuda.

„Poisj!“ hüüdis Frits ja asendas poisji pörandale. „Died ja hulluks läinud, et ije oma küünalt tahad ära kustutada.“

Sel filmapilgul awanes uks tasakesi ja Tillo-onu seisjs läwel.

Helene tuli kõrgist ja nägi teda kui waimu. Fritzu hing jäi imestuse pärast kinni.

"Siin ma olen!" ütles Tillo-onu kuiwalt ja pani oma wäike kästasku maha. Walge laewamehehabe ripendas tal nagu põll lõua all ja sinine, lühite, kahweea nõõpidega kalewituub passis ülihästi kaptenimütsi juure, mille peal kuldanur säras. Ta oli weel paksemaks läinud ja ta nina hülgas jälle tumedamates tintides.

Helene wõttis tal mütsi käest ja riputas warna.

"On see see pois?" küsis tulija, wäike Tillo peale tähendades, kes lauajalast kinni hoidis ja suuril filmil wanameest silmitjes. "On tore tehm. Mis ta maksab?"

"Teda sa osta ei jõua!" ütles Fritz ja julges lähemale minna.

"Tule siia, pois!" meelitas Tillo-onu ja ulatas tale tubli komprekitoosi wastu. "Tule, tule, mina ei tee sulle midagi!"

Aga wäike Tillo ei usaldanud teda weel.

"Koh, tule ometi!" ütles Tillo-onu ja küttas pörandale, eht see küll kaunis raste oli.

Nüüd lastis wäike Tillo lauajala ätitsest lahti ja hakkas liginema, küll siia ja sinna kaldudes, kuid ometi jalule jäädes, ja sihtis kõige kümne küünega palutud komprekitarbi poole.

"Papa!" hõiskas ta, sai pahema käega karbist õnnelikult kinni, kuna parem Tillo-onu walgesse habemesse sattus, ja wajus siis potsti pörandale istuma.

"Ahaha!" naeris Tillo-onu heas tujus. "See pois teab juba, kes ta isa on!"

"Helene!" küsidas Fritz ja jooksis ruutlaid kõigutades ümber laua. "Nüüd on see wäljas. Sina oled mind petnud!"

"Ta läheb juba jälle hulluks!" naeris onu täiest kõrist. "Kas ei ole sul jääkellert, kuhu ta wõiksid luku taha panna? Küll meie juba kahelksi ostame lõbusaste aega wiita."

Ja näpistas ise Helenet sellejuures põsest.

"Aga onu!" ütles Helene häbelikult.

"Palun wäga!" wihastas onu. "Mina olen sinu peigmees. Selle oled wist juba unustanud. Aga mina ei ole kihlust weel mitte lõpetanud. Ja nüüd anna mulle teretusemuju. Muudu lähen jälle."

"Aga mina ei wõi seda pealt waadata!" wigas Fritz ja pööras selja.

"Jah, onu!" ütles Helene ja andis tale just kes suud suud. "Neil on hea meel, et tulid. Seft mina tahtsin ju ainult sind lepitada."

"Teau!" hirmitas onu. "Minu peale ja näitad, aga Fritzu mõtleb!"

Ätitsest kõugati üts lahti ja nimelt otsetohe onule küll-jekontide wahela.

"Dho!" ütles see jahmatades ja pööras ümber.

Tema ees seisis Thella-tädi, kes tagasi largas, nagu oleks ta karnkonna peale astunud.

"Jtla tupp!" kütus Tillo-onu. "Meie pühitseme praegu lepitust. Üts wähem wõi enam — see nüüd enam ei tähenda."

"So!" ütles tädi ja tahtis lahutada. "Siis olen mina üleliigne!"

Aga Tillo-onu kahmas ta kuuest kinni ja tiris ta tupp.

"Jtla rahulikult!" õpetas ta. "Ei tarwitse ju kohe abielusse astuda — aega on!"

"Mis?" küsidas tädi, kellele Fritz pögenemisetee kinni pannud. "Teie tahate minuga abielusse astuda? Tänan. Teiega olen ma ju ammu walmis."

"Jumalale tänu!" hüüdis onu ja wõttis ta ümber kinni. "Siis pole see ju hädaohklik, kui teid suudlen!"

Ja platsti kostis muju. Wäike Tillo naeris selle üle, et lastus.

"Häbenege!" küsidas tädi, pühkis suud ja sülitas taskurätikusse. "Kui daami suudlete. Siis laske endal enne wähemalt habetti ajada."

"Teineford!" naeris Tillo-onu ja pattus tale käewart, et teda kohwilauale wiia.

"Koh, olgu, mina pole kellegi mängu rittuja!" wastas tädi ja wõttis käewarre wastu. "Aga see on wiimane lord!"

"Jtla tasa ja targu!" wastas Tillo-onu ja istus soh-

wanurta. "Meie saame üksteijega ju niisama nalja, mis tarwis weel abielusse astuda."

Tädi tahtis üles tarata ja plehtu panna. Aga tool, mille peal wäike Tillo troonis, pani tal tee kinni. "Sa Fritz ei awaldanud ka wastutulelikust!"

Wäike Tillo arust oli asi wäga naljakas, seft ta kriiskas wäljuste.

Wiimaks tõi Helene kohwi ja walgas Tillo-onule kõigepealt.

"Arge liig wara wõemustage!" hotatas onu ja tõstis sõrme püsti, kui Fritzu ja Helene särawaid filmi nägi. "Mina olen teid ära tüdanud ja sellest jääte teie igaweste. Selle juures pole muutust loota! Kes aga lord minu miljonid pärib, on seal see tore pois — wäike Tillo!"

(Böpp).

Wõidujooksu hullustus.

Richard Charles.

Peau tõendama, et inimese elus filmapilt on, kus ta mingisugusesse hoosse sattudes, mis oma ala poolest tähtsusetu näib, sellesse sedawõrd wõib süweneda, et ifegi oma elu ohwerdab. Need on sarnased hullustusehood, millesse ifegi need inimesed, kes lapsest jaadil oma leha edenemist rõhutanud, — kelledest kaugel kõiksugu haigluse tundemärkid — wõiwad sattuda. Ja kui see hoog siis sind rabab, siis on tema käest niisama wõimata pääseda kui saatuse käest. Wõib olla, on see saatuse näpunäide?

Wäga sagedaste juhtuwad minule sarnased hullustuse-filmapildud, mis mõnel surmaga oleksid lõppenud, mõnel pika haigufega, mis teda murrab, kuna mina aga temast wäljarabelen kui kurbes ämblikuõrgust. Wõib olla, ongi see saatuse näpunäide?

Ragu teate, weetles mind wäga sport, isearanis aga jooksmine. Ma ei puundunud ühelkki sellekohaselt wõistlusest, mida meie linna spordiseltsid nii sagedaste toime panewad, ja sagedaste sain ma esimese auhinna, — kuni selle juhtumiseni, mis minu jooksmiseha jäädawalt häwitab.

Ma usun: kellegil daamil on selle jooksupiga ühif, keda ma 1913. aastal Kadriorus kontsertais nägin. Übel õhtul, peale jooksu-katseid, läksin sinna wäsinult ja wõidunult ning januselt. Tellinud omale õhtusöögi, istusin lauda ja hakkasin ootama. Peau uueste kinnitama, et ma tol korral iipris nälgane olin. Ma kuulasin muusikat, mida wäga armastan. pealegi kui wõisin kuulda wiulik foolot de l'op. „La Traviata“.

Seal filmasin kedagi naisterahwast, kes kohe minu tähelepanemist wõttis. Ta istus laudas, mida hallides riietes, walgete õlglibaratega herrad ümbritsesid. Ta oli iteni mustas. Tal olid mustad, särawad filmad ja wäike suuke kui punane küll. Ta kõneles herrabega wähe, kes tema wiimast kui pilku ja lauset hirmsa ahnusega piüüdsid. Ta pilgud wõibsid kaugel üle nende — minu peal. Kinnitan teile kõige pühade nimel, minu peal ja mitte kellneri peal, kes minu tellitud õhtusöögi lauale pani.

Et oma arwamises kindel olla, ma filmasin kellnerile kohe arwe wälja ja jäin ootama, et ta ära lähaks; pidin ma ju kindel olema, et tema pilgud minu peal wiibiwad. Kellner oli aga kui maa külge naelutatud. Ma waatasin õige tähendusrikkalt kellneri peale, siis naisterahwa ilufatesse filmadesse, — ja jälle kellneri peale. Ma kahetsefin, et siin nõnda rohkestest inimest oli, muudu oleksin kellnerile mõõda kõrwu andnud. Kas ta ei näe, et naisterahwas mind wahib ja mitte teda? Kas ta ei tea, et mina isand olen ja tema kellner? Misjugune häbematus! Mu kannatus katkes ja ma küsisin:

"Teie soowite midagi?"

Kellner waatas segaselt mu otja ja küsis:

"Mis?"

"Teie soowite midagi?" ja ma rõhutasin esimest sõna. Kellner tegi wiisaka tumarduse, waatas laua peale ja ütles, esimest sõna rõhutades:

"Teie soowite midagi? Olut?"

Karl Martinson,
Narvaft.
Tegewas sõjaväes.

Artur Düna,
Tallinnaft.
Tegewas sõjaväes.

Martus Lippu,
Siitumaalt. Eõja alguseft
tegewas sõjaväes.

Oskar Hermann,
Saarwadesse surnud.

Aleksander Iea,
Tallinnaft.
Eõjaväeslalt.

"Muid? Ei. Teie soovite midagi?"
"Mina?" Kellneri juu wenis lahti kui korstnajuu.
"Mina ei soovi midagi."
"Mina ka ei soovi midagi."
"Teie ütlesite midagi?"
"Ma uskusin, et teie lauda soovite istuda ja mind
omale midagi tuua käskisite."
"Mina? Wabandage!"
Kellneri lahtus.

Taewale tänu! Ma ohtasin jälle kergemalt ja waatafin
neid musti filmi, mis hiiigafid kui tulised sõed. Ta waatas
mind. Inimesed, kas teie ei näe, te ma waatab mind!
Ta waatas ironilise muigega oma austajate komplimentide
peale ja waatas mind, Sumala eest mind ja mitte seda
kellneri näratat.

Mu ifeteadmis tõusis. Oli unustatud nälg: toitu ei
olnud ma veel maitfenud. Mind toitfid selle naisterahwa
pilgud. Ma märtafin: ta kõrge rinna peale oli tulipunane
küll kinnitatud. Ma mõrdlesin seda lille tema suuga. Mis-
sugune jowastus oleks neid suubelda! Näüd mõistfin ma,
miks meflafed mett korjawad. Kes on selle lolluse peale
tulnud, et meflafed lilledelt mett korjawad? Meflafed
on kawalad: nad teawad, kus on mesi. Nad ei torja lilledelt
mett, waid suudlewad neid, sest punased lilled on ju nais-
terahwaste huuled. Pagana kawalad on meflafed!

Kuidas see tuli, et see naisterahwas nii suurt mõju
minu peale awaldas? Kas ma temast ilusamaid naisterah-
waid ei olnud näinud. Ma ei tea. See oleks ainus lord
olnud, kus naisterahwas minu peale nii suurt mõju awal-
das, kui teija mõjuawaldawaid naisterahwaid ei oleks
olnud.

Ta tõusis oma saatkonnaga ülesse. Ja alles näüd mär-
kasin, et ta käes weel teine punane küll oli, wäikeses walges
käes, mis pooleldi läikivas mustas kindas. Ta läks oma
saatkonnaga minu juurest mööda, kuna ta mulle oma pu-
nase lille wiskas, mida ma, pingilt mehtikult ülesse karates,
kinni püüdsin. Ma suudlesin seda lille tema nähes ja ker-
gitaftin kübarat.

Ma seifin kaua nii, kübar käes, toibudes alles siis, kui
ta laugel oli. Mul oli jõggiiu kadunud. Ma lahtusin
salongist, lootes teda näha. Aga nii palju kui ma ka kad-
riorus hulkusin, ei näinud teda enam. Wõib olla, oli see
saatuse näpunäide?

Sellest jaadik ei näinud ma seda daami kunagi enam,
olguigi, et igalt tuttawalt küsifin, kas ta jedalaadi naiste-
rahwast on näinud: mustade, põlewate filmadega, mis kui
tulised sõed, ja punaste huultega, mis kui küll. Ma otifin
teda ise ja paltafin jelleks inimesi, kes teda otifid; ma kõ-
nelesin salapolitseinikkudega ja pidafin aru linnawahtidega;
ma wannutafin woorimehi ja usutafin autojuhtifid, kas nad
sarnase naisterahwa otfa ajanud; küsifin kalameestelt, kas
nad sarnast surnut omas mõrkudes püüdnud ja päwifin
raudtee konduktoridelt, kas sarnane inimene minu eest ära-
põgenenud ehk masina alla jäänud — aga asjata. Ta jäi

kadunuks, minu kimmes armastus. Wõib olla, oligi see
saatuse näpunäide?

Ja näüd, 1916. aastal, nägin teda jälle. Aga kudas
ma teda nägin! Ei, laske ma jutustan korralikult, alles siis
wõite mõista minu igatsetud jälleägemist.

Tänawu oli Tallinnas wõidujooks. Mina olin muidugi
esimene osawõtjate seas. Ma uskusin, et mulle esimene
auhind meeldiks. Kuldselt karikast, mis esimeseks auhinnaks
määratud, wõin ka mina juua. Mul oli ifegi loht määra-
tud, kuhu ma ta panen, — kirjutuslaua peale, kust ta iga-
ühe filma hakkaks ja kus ma alati tähele wõin panna, et
teda ära ei warastataks. Muudeft asjadest ma ei hoolitski,
seft et mul muid asju ei ole, mis hinnalised oleksid. . .

Asi algas korralikult. Jooksjaid oli ligemale kümme,
mina nende seas. Jooks: Tallinnaft — Saue, Saueft —
Tallinna.

Luttawad hüüdsid „huraa!“ ja soowifid osawõtjatele
esimeft wõitu. Iea oleks minulgi olnud kõigile kümmele
korraga esimeft wõitu soowida.

Algas.

Tõusis pahem jalg, tõusis parem jalg, — see oli jooks.
Mul on pikad koiwad, mille tõttu siis ka süllapikkused sam-
mud wõifin. Ratsugu nad oma liihiliste lootidega mu
ette jõuda! Ma olin usna kindel ja uhle enda peale, ega
aimanud mingit hädaohtu. Pagana jalgrattamehed! Mi-
nult kütkis wõiwad nad olla.

Aha! Seal sibas keegi minust mööda. Andfin jalga-
dele walu. Aga mis kasu sellest wõitufest alguses? Kui see
nahl mu ees ei tolmaks! Iea, kus ja lähed!

Jooksmine, jooksmine, jooksmine.

Majad jäid harwemaks; heinamaad lähenefid, jäid
maha. Ma ei tundnud mingit wõimust. Mustlid tõdtafid
korralikult; jooks läks ühesuguses tempos. Olin heas mee-
leolus ja ei tundnud selle wastu pahameelt, kes mu ees
oma tallaaluseid näitas, iga astega tolmu kui labidaga
mulle wastu nägemist paijates.

Jooksmine, jooksmine.

Ta ei olnudki hea, see jooksmine. Ta ei läinudki nii
jõupingutamata kui arwafin. Viikmed surifefid, surifefid.
„See on narwis,“ ütlesin endale, „et ma sellepeale mõtlema
hakkas. Ma ei tunne sugugi wõimust. Kuidas wõingi
wõimust tunda, kui eila korralikult puhkafin? Mu liikmed
on terasest. Kes ütleb, et ma terasest ei ole? Ma olen
masin. . .“

Jooksmine.

Ma kinnitafin omale mitmel korral, et masin olen. Et
selles kindel olla, waatafin kuidas rattad weerewad. „See
on uuemaaja leidus,“ usutafin ennast: „uue ajal ei
weere enam masinad ratastel, waid weerewad jalgabel. Ma
ei ole eeslane, ei, ma olen enese Amerikasti wäljakirjutanud,
et jooksus esimeft auhinda saada.“ Ja ma püüdsin ette-
kujutada, waadates jalgrattaid ja autoft mu ees, et nad jal-
gabel jooksewad.

Hans Laurit,
Ratwast.
Segewas sõjaväes.

Aleksander Zerland,
Ratwerekst.
Saawatud. Georgi rist.

Boldemar Zerland,
Ratwerekst.
Saawatud 3. septembril.

Johannes Zerland,
Ratwerekst. 23. aug. 1915.
teadmata tabunud.

Elmar Kull,
Ratwast.
Rats torba haawatud.

Äkitselt märkan, et mu jooks aeglaseks oli jäänud. Ma kiirustasin. Aga siiski tundsin tagasiwaatamata, kuis teegi mulle lähenes. Ma kiirustasin weel. Kuhu ja tormad? Ruldne karikas on minu, minu . . . Ja ma jooksin sarnase teadmisega, nagu oleks kuldne karikas minu ja seisaks kodus, kirjutustlaua peal. „Kui teda aga keegi sealt ära ei warasta?“ küüsin tahtlajelt. Ja ma kiirustasin weel, et enne kodu jõuda, kui karikas ära warastataks.

Ma olin üleni higine. „Ma käisin suplemas,“ ütlesin endale, „ma käisin suplemas ja mul hakkas wees külm ning hakkasin sellepärast karastufeks jooksuma.“

Ma märkasin, et keegi, kellel punane rist seljapeal, minust juba terve wersta maad ees oli. Ma tundsin kadestust ja kiirustasin. Aga see jooks ei olnud sugugi nii kerge kui alguses, wäsimus tegi kondid tinaraskeks. Mulle ei tulnud enam meelde, et terajest jalgabega olin, waid mulle näis, kui oleks mu külge mitmepuudafed wihid kinnitatud.

Äkitselt filmasin, et ühe wankri kõrwal jooksin. See oli maawanker, mis toledaste tolmas. Ma pidasin aru, kas wankriga kõrwu jooksta, ei, see oli raske. Sõitjatel oli nähtawaste kiire. Wanker sõitis mööda, mind hiigla tolmupilwe sisse mattes. Ma kõhisin.

Seal tuli mulle ette: seal sõidab tema, see daam, kelle filmad hiigawad kui tulised sõed ja kelle suu oli kui punane lill. Ma jooksin wankrile lähemale, et oma igatusele näkku waadata, aga wanker hakkas kiiremalt weerema. Ma filmasin wankris meesterahwast, kelle kõrwal tema istus rahulikuna ja tagasiwaatamata. Naisterahwal oli kübar peas, kuna meesterahwal lihtne müts. Äkitselt waatas meesterahwas tagasi ja ma nägin habet, suurt, punast habet.

Ma kiirustasin jooksu ja kisjitasin filmi, aga ma ei näinud enam selgemalt. „See on tema,“ ütlesin endale. „Müüdi ole walmis oma õnne piilidma. Wõib olla ongi see saatus näpunäide?“

Wanker weeres kiiremalt. Minu lähenemisepiüüetesi waatamata, nägin kuis wanker kauges. Ma olin täis meeletumist. Ma karjusin mis wõisin, aga wankri müriin mattis selle. „Punane rist“ oli juba suuremal kujul minu ees, aga see mind ei rõemustanud; mul oli ükskõik, kas tema wõidab wõi mina. Wõib arwata, et ma alguses ennaft selleks ustuma tundisin, nagu sõidaks igatsetud daam seal, et „punast risti“ kätte saada, kuna ma pärast seda isegi tõsiselt ustuma hakkasin.

Ma sattusin jooksmise hullustusesse. Ma unustasin ümbruse ja mulle näis, kui peaksin meeletut lahti. Ei, see ei olnud jaht. Seal wiiaffe teda, minu kõige ülemat wara kaugele ja ma ei saa teda kunagi enam näha. Teda wiitakse wägife, mõtelge: wägife. Teda rööwiti ta wanemate juurest ja mina olen ainsam, kes teda päästa wõib.

Ma ei saanud enam korralikult mõelda. Ma ajudes nagu latkes midagi. Mul tuli ette, kui oleks maantee pikk kinematografi pildilint, mida keegi rullist lahti wäntas, kuna mina mööda linti jooksin. Päike oli elektriwalgus, mis mi-

nuust läbi tungis, kogu mu keha kõrwetades ja mu kaju ku hugi nägematusesse kandes. Mina aga jooksin rullist ar guwa lindi peal ühes kohas, kuna lint lõpmatusesse kadus Ah, see oli hirmus jooks!

„Punane rist“ jäi minust maha.

Tuli raudtee ülesõidukoht, kust maantee risti üle läis. Sattunud sinna, märkasin äkitselt, et wankrit ees ei ole. Ma peatasin. „Sumal! Kas on siis kõik otfas!“ hüüdsin ja kakkusin karwu. Ma pöödrasin pahemale poole. Wanker oli minust tähelepanemata sinna pööranud. Ma jälginis wankrile.

Mulle tuli meelde, et see siht mind määratud kohale ei. wii, aga mis hoolisin ma sellest. Kui tuul tormasin edasi. Arwatawaste oli sõit tajasemaks jäänud; ma lähenesin wankrile hirmsa kiiruga. Seal filmasin wankri kõrwal suurt, wihast koera, kes walmis oli wankri kargama. Punase habemega mees wibutas piitsaga, mis koera weel enam wihale äritas. Wanker hakkas jälle kiiremalt weerema. Järgmisel filmapilgul tormas koer minu kallale.

Koer arwas nähtawaste, et ma tema eest põgenen. „Mis sul waja?“ karjusin ma koerale ja näitasin tale wihast ruskaid. See koera ei kohutanud. Ta piik, punane keel wiskles hammaste wahel kui uss; ta filmad põlesid kohutawalt. Järgmisel filmapilgul kiskusin oma jala tema lõugade wahelt lahti.

Ma nägin oma ees põesast. Mulle tuli hea mõte. Ma lähenesin põesale ja murdsin jookstes ühe otfa. Ma ahwardasin sellega koera, aga see ei aidanud. Siis tuli hea mõte: ma surusin otfa hammaste wahela ja langefin kápuli maha, mis aga nii hirmsa kiirusega sündis, et otfaesjega wastu maad langefin. Siis tõstsin hirmust häält ja, ahwardawalt otfa hammaste wahel raputades, lähenesin koerale kápulile, kuna ise ümisesin: „Rats! weel, saatan! Tule wõitlema kui julged!“

Koer pistis hirmuga põgenema. Ma kargasin hirmsa kiiruga piisti ja tormasin uueste wankri järele. Ma filmasin, kui teegi wastutulija mind nähes hirmsa karjatusega taganes ja jooksuma hakkas. Siis waatas wankrisolew naisterahwas tagasi. See oli tema, mu igatfus. Mulle löi weri pähe ja mu jõud kaswas. Siis kuulsin naisterahwa heledat hüüet:

„Sumala nimel, see on hull. . . Anna hobusele piitsa!“

„Ta ei tunne enam mind,“ rõõstisin ennaft mõttes ja sundisin ennaft ustuma, et seda punasehabemega mees oli ütelnud, kelle hääl tugew kui bafis sõjawäemuusikatooris.

Ma tundsin, kuis minu tehaft tuli õigus. Mu käd ja reied olid tuimad ja koon kistus kokku. Ma ei tundnud enam ühtki waluta tehafta, aga ma jooksin, jooksin, jooksin.

Siis jäi wankri käik tajasemaks, punane habe rappus, piits sõhwis, aga hobune ei kuulunud. Punasest habemest lendas wandesõna, aga hobune ei kuulunud ikkagi. Ma tarwitasin káulikku juhtumist, haarasin roita roigasteft piistast, mis maantee ääres, ja tormasin, seda ahwardawalt wibutades, wankrile järele.

„Ma sulle näitan, kuidas sliüta naisterahwaid rööwitakse!“ karjusin ja löin mürtsubes wastu wankert. Naiste-

rahwas karjatas ja tõmbas enese kõssi, kuna mees meeletult hõbust wemmeldas.

"Sarnast kuradit ei ole ma veel omas elus näinud," ütles mees, kui wanker minu mõned sammud kaugenes. "See on jookstust hulluks läinud."

"Ta tapab meid," hädaldas naisterahwas.

"Peab ütleva, et mu närvid wiimase jõupingutuseni olid teritatud; kuid mõisin seda muudu kuulda.

"Kuidas võib ta lasta ennast wastupanemata rõõwlist ärarawatada?" küsis eneselt. "Kas ta ei näe, et see mees rõõw on? Suba ta habegi on rõõwli habe."

Ma ei tea, kui kaua mõisin nii jooksta. Ma ei pannud wastutust tähele, kes mind imestusega waatasid ja mulle lohtudes teed andsid, ega hoolinud ka hobustest, kes mind nähes lõhtuma hakkasid, Mul tuli ette, kui oled sin terwe igawiku jooksnud. . . Ja nüüd märkasin ma, et mu keha auras.

Siis jäi wankri käik tasemaks. Järgmisel filmapilgul haarasin wankrist kinni ja jooksin nii. Wanker jäi omas käigus veel tasemaks. Nüüd pööras punane habe end minu poole ja temaga ühes naisterahwas.

Ma tarretasin. Naisterahwas oli üleni mustas riides ja ta rindas punane lill, aga ta nägu oli luu ja nahk; nagu hauast wõetud kooljaluu, lahtrise juuga, millest must tühjus paistis, kuna juusolew ainus roheline hammas liikus kui wäikene, roheline näpp.

Järgmisel filmapilgul tõstis punasehabe mees piitja ja wibutas. Mu ees läts kõik pimedaks, ja ma langsin meelemärkujeta maha.

* * *

Kui ma ärkasin, askeldas punasehabe mees minu ümber, aga järgmisel filmapilgul nägin teda, seda, keda kord Kadriorus nägin. Ta oli palju muutunud, aga ma tundsin teda siiski. Ma ei andnud ennast talle tunda, sest ta oli punasehabe mehe naine ja sellega — minule surunud.

Ma küsisin punasehabe mehele, kellega ta linnas käis?

"Illa oma naisega; nad olid lauakirikus käinud.

"Ja, ma olin tol korral jooksnud kolmkümmend wersta, aga kuldsest karikast jäin itklagi ilma.

"Olgu, et ma peale seda raskest haigeks ei jäänud, ei jookse ma enam kunagi, sest eht, võib olla, oligi see saatuse näpunäide? . . ."

3. X 16.

1917. a.

"Meie Matsi" tähtsaamat

on ilmunud. Kümnes aastakäik. Tähtsaamatus on kõik tarwilikud teated, kodumaa adresid, linnade juhid ja asunduste adresid. Palju huwitawat lugemist ja piltidega kaunistatud nalja. Hind 40 kop. Saada igast raamatukauplusest.

Ostmisega rutake, on wähesel arwul trükitud.

Teaduse kirjastus Tallinnas, Harju ja Riiutli uul. nurgal 46/15
Sisefaktil Riiutli uul.

Uus ülesleidus!

Sõjamehe fulepea.

Kirjutab ilma tindita, lihtsalt palja weega. Hästi otstarbekohane sõjameestele.

Hind 30 kop.

Ladu "Teaduse" raamatukaupluses Tallinnas.

Seal, kus ainult sõjariistadel hääleõigus on.

Wootele Mesikäpp.

LXXVII.

Kogusin omale hulga satsakeelseid ajakirju ja ajalehti, ning püüan esimesel wabal filmapilgul waadata, mis nendes uudist on. Palju meie wangisi wõtsime, palju sõjasaaki saime, kui ta muud, see selgub wast homme, tunahomme. Arwõdetud kaewikud ei ole suured asjad, ja näha on, et nad suure ratuga on tehtud. Ka meie kaewikud siin ei ole suured asjad, kuid nende omad on weel wiletsamad.

Staabi juures sain päewapiltniku Birjukowi käest küün-lajupi ja nüüd asusin ma oma muldõnnis nende satsakeelsete ajakirjade ja ajalehete uurimisele.

Nende ajakirjad, nagu "Simplicissimus", "Lustige Blätter" ja teised, mis mulle kätte puutusid, ei paku midagi uut. Wanad naljad meie ja meie liiduriikide politika- ja seltskonnategelaste kohta ja sõja sünnimuste üle.

Teist keelt räägivad juba nende politikalehed. Nii teatab Wiensis wäljaantaw ajaleht "Neues 8 Uhr Blatt" Austria kindralstaabi järele (10. juulil, uue kalendri järele):

"Wene wäerinnal rahulik ja muutusteta. Italia wäerinnal elaw suurtükitaluwaetus. Cima Dieci juures on meie suurtükitalu dige elaw olnud. üle lahetsajaja itallase suruõhka leidsime meie nende kaewikutes, mis meie ära wõtsime."

Wiensis wäljaantawast ajalehest "Der Morgen" võib muu seas näha, et Wiieni teatrind oma publikumi waimlisi huwisi ainult tergete jantidega rahuldawad. Seal mängitakse: "Enkel Bernhardit", "Ezardassi wärstinnat", "Polgu papat", "Meiu, suudle mind!" jne.

"Neue Freie Presse" kirjutab, et austerlased Pripjati ääres juunikuu jooksul 158 ohwitjeri ja 23,075 alamwäelisi wangi on wõtnud. See on juba käega tatjutaw suule. Meie tungijime peale ja wõtsime wangi, mitte nemad. Teiseks — kui niipalju alamwäelisi wangi wõdeti, peaks ohwitjerite arw wähemalt 500 olema,

Sjeloomulikul huwitaw on kirjatükk, millest näha võib, et 5. juulil, uue kalendri järele, riigiwalitjuse poolt Austria ja Ungari kohta lihwõimad kindlaks on määratud. Alla 60 kilogrammi raskest siga tappa ei tohi. See on — keelatakse ära siga, mis alla kolme ja poole puuda kaaluwad, tappa. Hästi nuumatud paksu pehiga sealihha hind on 5 krooni 50 hellerit kuni 7 krooni 40 hellerit kilogramm. Üks Austria kroon oli rahua ajal kurji järele 39½ kopit, nii tuleks siis sealihha nael üle rubla maksma. Wärske liha on weel kallim. See pekk — 100 kilogrammi 785 krooni. Meie rahvas ja naelades — umbes 250 naela, wõid weidi üle wiie puuda seapekki, maksab üle 300 rbl. — Wõõmimaal on wäiksel wiisil sisseõstu hinnad järgmised: — Loomaliha I sort — üks kilogramm 8 krooni, II sort — 7 krooni 40 hellerit, see on niisama kallis, kui seagilihha ja teeb üle rubla nael wälja, III sort — 6 krooni 40 hellerit, ligi rubla nael. Matjad, kopsud, süda ja neerud — üks kilogramm 3 krooni 60 hellerit, kondilihha — üks kroon 60 hellerit. Muudugi peab seda meelepidama, et liha igauks niipalju osta ei saa, kui tahab, waid ta võib teatud aja ainult sellekohase kaardi ettenäitamisel osta. See määrus hakkas 1. juulil uue kalendri järele maksma. Kõiki sellest määrusest üleastujaid ootab rahatrahw kuni 5000 krooni eht kuni kuus kuud aresti.

LXXVIII.

Saime puhata waewalt tund wõi kaks. Umbes kella kahe ajal õõsel aratati meid üles. Kästi ranitsad ja sinelid straabi juure jätta ning waenlast taga ajama minna. Dõsel oli waenlane ka seal oma kaewikud maha jättnud, kus meie peale ei tunginudki. Meid kästi õfida, kus ta peatab.

Wõtsime kaaja ainult püüsi, padrunid, paar käsigranati ja joogindu.

Ustusime teele. Umbes werst wõi poolteist meie seljaga weniswad roobud aheladena, kolonnedena, jalkadena. Esimeses kälafeses nende kaewikute taga leidsin ma ühes stadolis kalgwaenlasti puhawat. Ma tegin lähedal olewale seltsimehele märkuse, et ta mulle abiks tuleks, torjasin magawate austerlaste ja jalklaste püüsid ära, tõukasid ühte, püüsid ilku wõitluseks walmis hoides, ja hüüdsin:

"Üles idusta. Saab magamisest küllalt!"

Wõned nende seast olid jalkalased. Nad seletasid, et wäsinud olnud ning sellepärast pidanud nad wangilangemist taganemiseft paremaks. Paljud nendest olla wast kolme päewa eest siia Italia liinilt saadetud. Läbiotsimisel leidsin ma ühe taskust Italia liini kaardi, mis Italia keeles oli trükitud.

Nad seletasid, et nad sarnast kohutawat suurteki tuleandmist meie poolt mitte ei olnud ootanud. Seba pidanud nad oma monopoliks, mida teised mitte ei suuda. Esimene sarnane tuleandmine on neid orje võrutanud ja segadusesse jaatnud. Niisugust laengute küllust ei ole nad ootanud.

Aerostatidest paistab, kuidas maa purustatud jaab, õhku lendawad laudad, sõjariistad, purustatud inimesed ja loomad. Oma blindasidid pidanud nad ülitugevateks — mitmekordseid palgid, paks mullakord, beton . . . kuid see kõik pudenenu meie purustawa suurtekitule ees.

Wõned soldatid kinnitawad, et nad jalklaste seas ka bulgarlasi on leidnud. Wiimaste seisukord olla väga traagikaline, ning omane äraandjatele. Neid on wastu nende oma tahtmist siia saadetud. Nad ei taha sõdida, kuid jalkalased sunnivad neid ning ähwardawad mahalaskmisega. Siis peab Ferdinandi kari nõu ennaft wangi anda, kuid kui äraandjaid meie soldatid neid wangi ei wõta.

Arabia iseseiswuse puhul. Arabia šherifi palees õpiwad haremineid jalgrattal sõitma.

Ma arwasin, et nende seljatagute paremine on warustatud, kuid asi oli koguni teine. Selle kümne wersta peal, mis meie edasi läksime, leidsin kaewikute katteid, dige wiletteid, ilma okastrataiatata jne.

Õhtu eeli saime polguga kolkku, siin sõime lõunat ja peatasime maalikilisel ringul. Peagi hakkas jääme wihm sadama. Et ma väga wäsinud ja märg olin, pugefin ühe kuuri alla, kus filmapilt uinufin. Kui suur oli aga minu imeustus, kui ma, järgmisel hommikul kell üheksa ajal üles ärgates, leidsin, et polgust hajugi järel ei olnud. Põll oli edasi liikunud.

Hakkas siia kingu lähedale šrapnella jaatma, mispeale nad wantrib ümber pöörasid ja tulduw teed tagasi läksid.

Sammusime edasi, ilma et waenlast kusagil kaewituid kaewamas oleks näinud.

Umbes kell üheksa ajal hommikul puutusime nende eelwäe ofadega N. muujuliste koolimaja juures kolkku. Telefonistid istusid kartuliwagude wahel ja teatasid taganewale wäele, et Wene jala ja ratsawägi lähineb. Ei olnud aga dieti ei seda ega teist. Ainult N. polgu ratsa maakuulajate komando ja meie. Et nad alla ei annud, tuli nendega lühite lõpp teha.

Järgnesime neile weel kuni L. küllani, mis üsna L. jõe lähedal seisab. Et nad aga ägeda kuulipilduja ja šrapnellile tule awasid, tuli meil peatada ning meile järgnewate rootudega ühineda. Kell pool üheteistkümmene ajal jõudsid nad ühes ratsawäega kohale. Wahepeal oli aga waenlane juba suurema osa oma suurtükkidest ja moonawoovidest üle L. jõudnud saata. Cilaje ja tänase päewa jooksul wõtsime meie siin liinil umbes 13.000 meest wangi ja 30 suurtükki, nende seas 17 rasket, hulk telefoniaparatiisi ja pommi- ning kuulipildujaid.

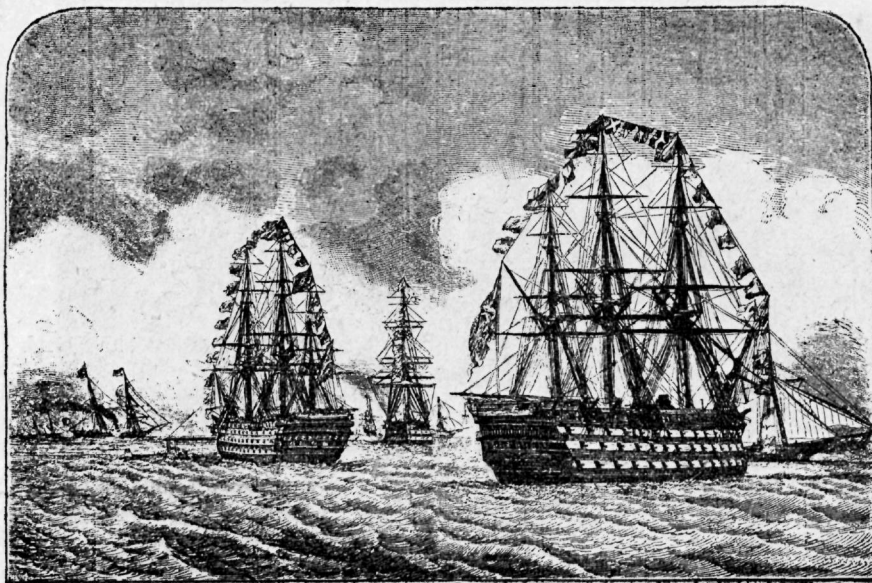
Mälestus.

Sügis, külm sügis . . . Taewas on nii tume, ei ühtegi heledamat lapiteft, ei ainustki tähte . . . Ainult pimedus on maapinna üle nagu surmawäiw laiali laotanud . . . Ja jõuetumalt langewad turwad, külmad leinapisarad alla . . .

Tuul, winge, läbilõikaw tuul keerutab määratumal arwul surmale suikunud, wakkjaskollaseid lehti õhku . . . Nad keerlewad, langewad põrmuse, tõusewad ja lendawad jälle eemale . . . kaugele . . .

Puud wärisewad, kaebawad halastamata tuule meeletu mõju all, tilguwad alalisest wihmast kui lõpmata pisarateft. Maa jalgade all on põhjatumaks porisookst muutunud. Puud, põesad, kännud — kõik sulawad kohutawas pimeduses ühte, wärisewad, nutawad ja kaebawad, kurdawad, nagu midagi taga leinawad.

Ma jammun ilma hirmuta kefet nutwaid puud, kefet hädaldawat loodust edasi. Külm wesi ja pori tungib läbi kakkise jalanõu sisse, tuul pillub tibedat wihma wastu filmi ja ajab külmawärinad peale. Kuid edasi! Püssirauda tugewamine pihku surudes ja pigimusta õõsse wahtides, edasi,

Sõjalaewastil poolefaja aasta eest. Laewastiku ülewaatus Spitheadis 1856. a.

Miks närttsiid ?!

Kui sügise külm, kare käsi
Kord surmas die armutalt,
Siis die kõrwu tasaketi
Ma sofistasiin kaebawalt:
„Miks närttsiid ?!“
Nüüd surmud ka mu neukene,
Mu kaunim roos, mu diele . . .
Ja walust murtud, waenekene,
End heidan tema kalmule.
„Miks närttsiid ?!“

A. L. Parasmaa.

Waadates mere mühawat mängu.

Waadates mere mühawat mängu,
Kuulates lainte lafjuwat laulu,
Sungib see soow minugi püue —
Merega mängida, laintega laulda
Tormiselt, tugewalt laua, laua
Kaugele kostwalt kui kuu.
Detsjades lainte tugewal turjal
Laial, awaral wetewäljal
Tahaks üle kodumaa hüüda:
Suimuse tubadest totate wälja,
Uimjuse uduft wälja, wälja, —
Walguse poole kõit wõtte püüda.

A. L. Parasmaa.

loodus ei tohi sõjameest peatama jätta. Ja mina sammun, iga wiimast kui häält kuulatades, ettevaatlikult edasi, waenlase maakuulajaid otsima . . .

Ometegi, miks nutab loodus üksi. Ka mina sammun pimedas porist, põhjatumat wälja mööda . . . Siidames on nagu midagi rasket, rufuwat, et üksi olen. Kuid ma tean, et ma selle kurtwa looduse testel õnnelik wõitsin olla, kui teaks, et selle surmaune üle elaksin, et jälle rõemfat kewadet, päitefepaistet ja elu ning rõemu näeksin. Kui ma seda nais-terahwast weel atna eesriide warjus seisatama näeksin, selle huultel kurblik naeratus mängis. Kelle hele, sulaw häälin minu hingesse tungis, nagu kellegi järele nuttes, nagu kedagi paludes, kutsudes . . . Kuid ka siis suriwad wiimased hääled wärijehedes wõitfesse hämarusse, nii turwalt, turwalt . . .

Kuid, mu siidames on juba kergem, kergem sellepärast, et mina üksi siin testet nutwat sügiseööd ei ole. Ma tean, et ka minu järele luuratafse, nii kui mina seda oma waenlase peale teen. Ma tean, et mustama põesa taga surm mind wõib waritfeda ja rumal kuul minu elu filmapilfifelt wõib lõpetada, niisama kui mina oma waenlase siia wäljale, test nutwat loodust, igaweste puhkama wõin panna . . .

Kuid kas ei kiguta seal kännu taga keegi? Ja nagu loomusunnil haaran kramplikult külmast plüstrauast kinni, tõmban kute winna ja wahin pimedusesse. Siida tufsub kuuldawalt ja huuled wabifewad nagu külma pärast. Nüüd tunnen ma juba noorufepäewade-ilma, magufat juudlemist huultel, aimata tahan, et aeg weel tuleb, kus ma hõisata wõin . . . elada. Elu kufsub mind kaasa, sinna kaugele . . .

Kuid tuul aga nutab leinarwiififi, paludes, kutsudes . . . Ja jõuetumalt langewad külmad leinapifarad alla . . .

Elififis, haigemajas.

W. Jürisfon.

Praegu ilmus trükift

Weider fehadewahetus

Richard Kullerkupu fantastiline pilfelugu.

Sind 50 kop.

Saada igas raamatukaupluses. Ladu: „Teodus“ Tallinnas.

Riri sõjawäljalt.

Tere ka, armas kodurahwas!

Lahtsin teile õige mõne aja kohta ka paar sõna kirjutada. Et mina aga, nii welda, pihapäewa-krjanil olen, siis jätan oma kirjast kõit ebaloosulifud iludufewormid wälja ja kirjutatan nõnda, nagu minu ealifed sõlbatid pefemata kättega kirjutama on harjunud.

Ja arwate ife, selle pika aja peale siin pürgu taga la-ge-dal hundi kombel elades, kaob kõit esteetika hingest ja tema afemele afub midagi uut, õige algupäralifst.

Kodumaal aga mõtlewad paljud ifad, emad, eided, taa-did: „ah, kuda see poeg seal sõjawäljal ometi elama peaks!“ Meid ja naised mõtlewad muidugi teifiti, aga mine tea, kuda nemad juft mõtlewad!

Poeg elab aga fiiski kui karu mättas, seft teifiti seda ju seletada ei saa. Ainult see teab, misfugune siin elu on, kes ife seda kõike näinud ja läbi teinud. Ka ei jookfe siin werojad, ega ole surnutefuhjafi, need on kõit tuuleft wõdetud luuletufed. Siin ei ole midagi üliloomulifku, kõit lähed oma kindlat harjunud rada, nagu ta juft minema peab.

Elukoht on meil niifugune, nagu kodumaal (kui kuulnud olete) Sirtfo-foe, kus ennewanaste wanapoiste ja wanapüigade linn afunud. Seal rafendatud wanapüigad felgu ette, millel 50 filda ohelik pilf; wanapõifid iftiinud felku ja fiis — muud kui sõit alganud. See oli muidugi wana Raie ajal. Nüüd on ajad muutunud, nüüd enam wanapõifsa ei ole, ja kes on, need on siin, kus meiegi. Ülejäänud, need aga petawad kodumaal mõne noore ilufa neiu omale naiseks ja faawad wanapõifi nimeft lahti. Mii rändawad tulewilus ainult neid sinna ja sõjutawad seal ütsteifst. Küll see wõib aga tore olla! — Ka peale surma pole kartufst, et keegi sinna fattub. Sõja surm peab õnnis surm olema, ja seega faame kõit taewa, seal iftume taewataatidega ja joome tulftannude seest Satu õlut.

Mis aga sõjamehe meeleolufse puutub, fiis on see harilikult ilmade ning sõmaga ilhe kraadi peal. Suuremalt ofalt seifab ta aga alalifelt nullis, ainult harufordadel kerfif wähe kõrgemale, see on fiis, kui ilus ilm ja kõht hästi täis on, fiis wilkifan kofe lõbutufjul krollini. Kui aga pruudi

käest juhtun kirja saama, kus ta mulle oma „krokobili pisa-
ratest“ laulab, siis läheb päris polkats käest.

Siis jälle kiidab mõni mees, et neid kodumaal kõit
„ülelääte“ minna. Neiu aga omaforba kurdawad, et elu
kurk, hale, ei ole enam mehi ega mingisugust lõbu. Nii
on kallid. Luemoodulised kleidid aga nõuawad palju riidet
j. n. e. Mine tea nüüd, kellel õigus on. Minu arwamise
järel on aga õigus mõlemil. Peab ju waatama, kust äri
saab, sest nüüd sõja ajal teeb igamees sehwti.

Mina soovitsin aga, et sõda veel 10 aastat kestaks,
siis saaks näha, mis sellest naljast wiimaks wälja tuleks.
Sõjamehed terjawad alaliselt neiuwega kirjawahetust.
Meie poisid on aga selles äsjas päris erapooletud.

Minult Zuku, kellel ka üks Raieke on, räägib täna hom-
mikul, et õffel midagi õige toredat unes näinud.

„Kas said mõne Manni käest musu, wõi mis sul siis õige
nii tore oli?“ küsin ma tema käest, ise ka tõsiselt asjast
huwitust tundes.

„See oli veel midagi paremat.“ —

„Mis ja siis õige nägid? Räägi!“

Zuku teeb ehte näo kui oleks ta praegu poolnaela matša-
worsti alla kugistanud ja hakkab siis päris gramofoni hää-
lega laulma:

„Rapsajuppi palju süita, pole hea!

„Worsti, saia, magust toitu, siin ei saa!“

„Tead mis ma täna õffel unes nägin?“

„Noh?“

„Ma nägin unes, et minu „ristiema“ saatis mulle
puhta uued saapad.“

„Õnnelik mees!“ silmitsesin ma Zuku jalakatteid, kust
juba kõige suurem warwas oma nina wälja pistis.

„Aga ma sõin oma ühe saapa kohe ära, ta oli nii
maitsew, et taft muud järele ei jäänud, kui tükk säärenahka.“

„Di, oi!“ imestan ma. „Kas ja siis tõdest nii nähane
olid, et oma uued saapad praadimata nahka panid?“

„Oh ei!“ — teeb Zuku waga näo ja seletab siis, et
tema saapad päris sõdawad olnud. Tallad olnud niisju-
gusest worstist, mille nael ennewanaste 50 kopikat maksnud,
pinjulid olnud puhta sofskadest ja pealsed praetud pörsä-
lihasst. „Mis ja arwad nüüd, mees?“ küsib Zuku, juttu
lõpetades.

Minul polnud aga midagi wastata, sest mu oma juu
joofsis wett, jeda õnnelikku headust kuulates. Tingimata
oleksin mina Zuku teise saapa kinni pistnud, oleks tal see
weel alles olnud.

Zuku läib aga ikka lagunenud saabastega.

Satslane mängib meile ka wahel pilli, kuid meie poisid
ei taha tema pilli järele hästi tantsida, waid hakkawad
omalt poolt kohe wastu laulma. — Pillimeest meil praegu
ei ole, see läks ära taewa, Peetruse asemele uskehoidjats.
Peetrus läinud kahels nädalaks kodu kaima.

Õpukuks tahan veel ühe tähtsa asja kohta oma arwamist
awaldada. Kõik mõtlewad, miks sõda nii kaua kestab —
miks tal lõppu ei tule? Usjalugu on aga järgmine: wanal
ajal sõditi ka, aga siis olid teised seadused ja wärgid. Siis
oli meestel sõjas tükitöö. Ragu näituselk Lürgi sõjas: seal
antud meestele jagu ette, mine löö päewas kuus tükklast
maha ja oled õhtul. Mõni olnud osaw mees, lõõnud juba
keshommikut oma jao wälja, nii olnudki päewatöö tehtud.
Praeguses sõjas on aga kõik teisiti, päewawiisi. Kes tahab
aga päewatöös nii karmas olla. Nõnda wenib see sõda siis
ka hirmus pikale. Oleks tükitöö, oleks juba ammugi sõda
lõpul olnud. Siis veel arwawad mõned mehed, et faks-
lasele harilikult kuuliga külge ei saa; teda tuleks nii kui
wanapaganat hõbepuuliga lasta. Reegi nupumees teinud
endiseft poolerublastisest kuuli, lastnud, ja kohe нѣмецъ kul-
kunud. Suurepäraline! Rahjuks on aga praegusel ajal
hõbedat nõnda wähe, et sellest kuulidewalmistamisest ei
jattu. Nüüd aga, armsad kodumaalased, neiu, noorikud,
mehed-taadid, hüwasti! —

Alex. Timm.

1. novembri 1916.

Rõemustas!

Pildike sõja- ja koduelust.

R. Kaasik.

„Karl Martinõtsh . . . sõber, heategija; lugege kiri
läbi . . .“

Seda õeldes pistis ta ettewaatlikult pea mätaste wa-
helt wälja. See pea oli suure, karwase mütti all warjatud,
mille karw üsna mätaste wärwi meelde tuletas; sügawaste
otkafsele tõmmatud mütti serwa alt hülgasid tats wäikest
filma, kuna alumist poolt nagu tihhe fassis habe kattis, mille
karwades liwa ja samblatükkisi mägata wõis.

Karl Martinõtsh, kes tihti wabail minutitel oma kaas-
wendadele, kelledest suurem jagu koduseid kirjasi lugeda ei
osanud, neid ette luges, lütkas poolpahaselt oma nina all
finelil seiswa taskuraamatu, mille fisse ta madalas mulla-
onnis lamades midagi oli märkinud, kõrwale, ja sõnas:

„Noh; anna siis süia . . .“

Sinist suurt ümbrikku wastu wõttes, mille adressipoolne
külg suurte tähtedega äärest ääreni täis oli kirjutatud, rebis
ta selle lahti, kiskus niisama suurte tähtedega kirjutatud
paberilehe wälja ja algas:

„— Kiri armsalt naiselt armsale mehele Iwan Ser-
gejewitsh Habõlnikowile naise Marja Feodorowna Habõlni-
kowa käest . . .“

„Jah, jah,“ sõnas Iwan Sergejewitsh, kes wahel ajal end
hästi ligi oli nihutanud, ja, habet päästi ajades, lugejale
suhu wahtis, nii kui oleks ta tahtnud iga sealt wäljatule-
wat sõna ära neelata.

Õstimestes kirja sõnades oma mehele Iwan Sergeje-
witsh Habõlnikowile, mina, temale Sumalast antud abikaasa
Marja Feodorowna Habõlnikowa soowin head terwit. Ter-
witse meie isa Sergei Sakowlewitshi Habõlnikowi, meie ema
Anastasja Konstantinowa Habõlnikowa ja meie laste Mak-
sim Iwanowitshi, Anastasja Iwanowna, Aleksej Iwanowitshi,
Makar Iwanowitshi, Melanja Iwanowna, Anton Iwanowitshi
ja Sonja Iwanowna käest, ja veel äi Origori An-
tonowitshi ja ämm Katalja Nikanorowa, ja veel maaler
Mark Timofejewitsh Suhoblinow, ja veel Anastasja Sido-
rowa Mofrogribowa, ja veel — (lugeja lastis muigades
filmad üle terwise soowijate rea, mida tats lehekülge täis
oli kirjutatud, ja algas teise lehekülje pealt) — soowime
meie kõik head terwit, ja teadustame, et ka meie elu ja ter-
wije juures oleme ja wana wiisi elame. Weel, armas mees
Iwan Sergejewitsh, rõemustan mina, sinu Sumalast antud
abikaasa Marja Feodorowna, sind ja teatan, et Sumal
meile jällegi wäike pojakese . . .

„Mis . . . mis?!“ — hüüab äkki kui kohtudes Iwan—
„Ioe weel . . .“

„— et Sumal meile jällegi wäike pojakese Nikolai
Iwanowitshi on kinkinud . . .“

„— Kuidas nii! . . . minewal sügisel wäike tütrekesse,
ja nüüd wäike pojakese; ja ise ei ole weel jalaga koju saa-
nud tats ja pool-aastat . . . see on ju liig palju!“

„Hahaha . . . kas see siis palju on — iga aasta wäike
— ja pool-aastat jäeb weel illegi . . .“ sõnas Karl Marti-
nowitsh waigistades.

„Jah . . . naerda on hea küll, aga kes neid toidab . . .
Kui weel omad on, siis tead, et ise süüdlane oled ja pead
kawatama ja toitma, aga need ei ole ju kumbki minu
omad! . . .“

„— pois on terve ja —“

„Ära loe, ära loe, noh, neid kõige oma poegadega,
põrgu kõige täiega . . . wanamees kah kodu, ja ei wõi
naisle järele waadata!“

„Aga wõib ka olla, et wanamees ise —“

„Oh, ei . . . ma tean küll . . . see on wana Ionkuri
salmilaulja töö — noorem wend Wasta on ka weel poisike,
ja muud tedagi seal ümber ei ole! — Küll ma ta teise jala
ka ükstord kodu minnes kõweraks klopim!“

Bulgaria Wärdi pistis oma nina Europasse. Aga Europa tubatas paned aewastama.

„Roh, kas wastust ei taha kirjutada?“ küsis weel Karl Martinõstsh nii kui pooltorkawalt.

Ruid Iwan Sergejewitsh ldi tufaselt läega.

Õo tulekul, kui waenlase kraawidest pimeduse pärast wõimata näha on, ronitwad hallid kogud nii kui maa alt äkki wälja ja koguwad kufagile põesaste wahete trobikondades koltu, kus kas üksteisega müseleedes, maadeldes, eht jälle lõbusat juttu puhudes, aeg lõbusamalt mööda saadetakse, ja liikmeid, mis päew oisa madalas kaitsekoobastes ja kraawides peaaegu liigutamata olekus tardunud, sirutatakse.

Ra Iwan Sergejewitsh on päewasest peiduurtast wälja tulnud ja, oma üleaedset Trofim Egorõtshi nähes, hüüab ta unustades, et täie häälega rääkimine praeguses seisukorras hädaohtlik on:

„Trossa . . . ma sain kirja . . .“

„Eft . . . ära kurat karju . . . tafa . . .“ kõlawad igalt poolt hüüded, ja Trossa, kes naabri hüüdmise peale ligemale on tulnud, küsib uudishimulikult:

„Roh, mis siis kodupool kuulda on, kas kõik elawad?“

„Smjaa . . . kõik elus ja terwed aga —“

„Mis aga?“

„Aga . . . aga . . . Naine, kuruwaim, on ülekäte läinud —“ ühises äkki nii kui pool südametäiega Iwani huultelt.

„Sahaha . . . kas see mõni ime on . . . — Naine ülekäte läinud! Seda teadsin ma ju aasta eest — ja kas sinu naine üksi . . . nüüd on ju kõik naised ülekäte läinud . . . Eõõ käega ja süllita, miud midagi . . .“

„Aga kes neid wiimati toitma hakkab . . . Sõda wõib olla, testab weel wiis aastat ja kui iga aasta üks, siis saab neid ju terwelt neliteistkümme minu omadega ühte, ja kuhu ja siis nad paned!?“

„Sahahaa . . . kuhu ja nad paned . . . omad korja hulgast wälja, wõerastel kulla pealt kinni ja uksest wälja — ja ast on nudi . . .“

„Jah, hea on ütelda: kulla pealt kinni ja uksest wälja . . . aga kuhu nad siis lähewad — ja milles nad, wäetikesed, süüdi on?“

„Mis see sinu asi on . . . kust naine nad leidis, sinna wõib ta nad ka wiia. Sina pigista üks film kinni ja wiilista, muud midagi — ja ast on korras . . .“

„Nii ta wõiks peaaegu küll olla, aga siiski ikka, kui oleks wahje weider . . . naine nii kui ei oleks ikka täieste oma! . . .“

Weel arvustasid üleaedsed saadud uudiste üle, kuni wiimati kõik ümber waitseks jäi, ja ka meie arvustajad feltliliste eeskujuu järele, omale finelisi ümber pea tõmmates roheline muru peale heitfid, kust magus ühetasane hingetõmbamine kuulbus, mille jekka tihhti mõni läbi une libisew sõnate kõlas.

Ümber wersta kaugusel magajatest, waenlase kiini tagant, helkisid tihhti mitmesugused walgujejooned, mis ilm-

berlaudseid põesaid nii kui salalikult walgustasid. Need olid proshektorid eht helgihetitjad, mille abil sõdijad pooled ööpimeduses üksteise tegewust piilawad filmas pibada. — Tihhti lendas ka jussibedes mõni ralett ülesse õhku, mis lõhkedes enesest mitmesuguseid tulejoonefi wälja pildus ja wahi peal olewale sõdatile toredat waadet paktus. — — —

Iwan Sergejewitsh aga ei wõinud kaua uinuda.

Nii kui pahaselt pomises ta iseeneses:

„Rõemustas . . . ja nii julgeb tema, saatat, weel kirjutada . . . rõemustas! Kui ma lordu kodu saan, siis „rõemustas“ ma nii, et filmaalused kolm kuud tagajärele sinised on! — Rõemustas! — — — — —“

Kergelt hõljusiwad õhukesed õrnad pilwetombukesed sinised juweõõ õhus, mille wahelt kuu nii kui poolpilgates tihhti uudishimulikult wälja waatab.

Iwanile aga näitas, kui oleks kuu temale midagi ütelda tahtnud. Temale näitas kuu waade nii kui wahje osawõtlik, aga siiski kui pillaw olewat — ja ta luges kuuhelgis oma mõtteid, mis ainult üheks poolwastikuts ja poolkibeda tundmusega sõnas: „Rõemustas“ kofku sulasid. Kui wiimati unistaja Iwani filmad wägise kinni wajusid, ilmusid unes tema waimu filma ette naine ühes oma „Sumalast antud“ seitsme lapsega ja lonkaja salmilaulja kufu, telleda ümber tuhanded mitmesugused kogud ja kujuktesed tantšifid, ja ühel häälel laulsid:

„Rõemustas . . . rõemustas . . . — — — — —“

2. okt. 1916. Cesliinil.

„Meie Matsi“

tellimiste wastuwõtmine wältab edasi.

Tellimise hind kättesaatmisega aastas 5 r. 50 l., 6 kuu eest 3 r. 3 kuu eest 1 r. 60 l. Toimetusest ise ära wiies: aastas 4 r. 50 l., 6 kuu eest 2 r. 30 l., 3 kuu eest 1 r. 30 l. Ilmub iga laupäew. Adressi muutmise eest 10 kop. Adressi muutmisel ja tellimise uuendamisel palume senist adressi nr. teatada.

Toimetus ja talitus:

Tallinnas, Harju ja Rütli uulitsa nurgal nr. 46/15, „Te duse“ raamatukaupluses.

Meie Matsi järgmine (119.) sõjanummer ilmub 26. nowembril.

Meie igapäewast leiba. . .

Ja wõttis mind sagedaste wäljale kaasa. Tuule käes laenetawate wiljapeade peale näidates, rääkis ta:

"Waata, pojute, see on leib. Meie igapäewane leib. Suur on Wenemaa ja äärest ääreni on ta leiba täis, wili mühab kui mets. Palju on Wenemaal metsast, merest, mägest kallide kividega, aga kõige rikkamad oleme leiba ja wilja poolest. Näed sa, kudas ta kullake meie ees kumardab madalasse ja taja kahiseb, otsetui palwetab. Palwetame ta meie." Ja wõttis mütsi peast ja ütles, ristitähete ette tehes, pillkamisi ja selgeste: "Meie igapäewast leiba anna meile tänapäew!"

Ma wõtsin kah mütsilese peast, tegin ristitähete ette ja kordasin isa järele palwesõnu. Pillkamisi sõitsime meie test kollaseid, raskeid wiljapäid. Nagu sulatuld säras päike taewas. Eoakesed laulsid. Ma pigistasin filmad kinni ja küsisin:

"Terwe Wenemaa on wilja täis?"

"Üleni, pojute, üleni . . ."

Siljem wiis isa mind wiljapeksmist waatama.

Rest wälja seisis auru-rehepeksumasin, tema kõrwal aga määratu mägi kuldset wilja. Üks lõbus onu sahnis wihta teisele lõbusale onule masina peal tätte. Wihtu kinni piüüdes, pistis onu selle masina trumliisse. Wiht praaksus seal ja kargas kahest august wälja: ühest pörisefid suured, jämedad terad nagu kullatükid wälja, teisest — kullatollased õrnad õled. Terade alla seati kiireste ja osawalt kotid, õled aga ahmifid neiuksed nobedad naerdes sülle ja paiskafid suure lasti sisse, millel rattad all ja härjad ees. — "Waata, pojute, waata," ütles mulle isa. "Sedast pekstakse wilja. Hea wili kaswas meil tänawu. Pole töögi, waid otse rüem niisugust wilja peksa. Waata, kudas kõik rüemjad on, kudas naerawad. Näe ahjukütja üleni must teine, aga naerab ka. Inimesed on rüemjad, et neile leiba jattub. Meie igapäewast leiba anna meile! . . ."

Ma waatan ahjukütja peale, keda neiuud nohiwad, ja küsin:

"Üle terwe Wenemaa pekstakse igalpool wilja?"

"Igalpool, pojute."

"Näed, jõe ääres maja suurte ratastega? See on westi," ütles mulle isa.

"Aga miks ta plagiseb?"

"Rõemu pärast. Dõd kui päewad jahwatab ta teri pehmets, walgets jahuts. Lõbus on westil olla. Rahwast nagu laadal. Kõik on seal walge, pehme . . . Mõlder ise wana aga lahke. Tahafid ja mõlder olla?"

"Jah."

"See on westwesti, aga on weel tuule-, auruwestid . . . Kõik jahwatawad."

"Üle terwe Wenemaa?"

"Piirist piirini."

"Ja, Leeni-tädi tuli!" hüüan mina.

"Tere tulemast, tädike!" wõtab isa Leenit wastu. "Leiba tõid? Täna, tuule!"

Leeni, lõbus, punapõseline eit, sõlmib muigades kimbu lahti. Seal sees on ilusad pruunid leiwapätid. Isa wõtab mütsi peast, lõõb risti ette ja nuusutab leiba.

"Sa Jumal, kui kena!" ütles ta, waimustusega leiwapätide peale waadates, ja naerab. "Mäletad, pojute, kudas wili kaswas, kudas pekseti? Ja westit mäletad?"

"See ta on, meie toitja. Tuleb, kipub ise juhu. Eh, ei ole paremat toitu, kui leib! Kuuled, pojute?" — Isa wõtab noa ja lõitab, leiwapätti peale ristitähete tehes, kaks suurt wulukat. — "Müüd ruttu aeda, poisid!"

Isa ja mina läheme wulukatega rohuaeda. Siin wälime pund, mille otjas kirsi küsemad, ronime nende otja ja lõõme kirja leiwaga, kiirelt ja ahnelt.

"Kõht täis . . ." ütles isa, puu otjast alla lastes. "Ei mingit muud rooga pole mul tarwis, kui aga leiba oleks. Aga niilid palwetame."

Meie wõtame mütsid maha, ja, idapoole ristitähete kumardades, ütleme:

"Meie igapäewast leiba anna meile tänapäew! . . ."
Siis jääme puu alla uinuma. Raua, asjata hüüatle meid lõunale.

Sügiseõhtutel kuulatafin ma wanrite pöminat uulitsal ja küsisin isalt:

"Mis seal weetakse?"

"Wilja, pojute."

"Aga kuhu?"

"Sinna, kus leiba ei jattu. Põhjamaadesse, wäljamaale . . ."

Ma kuulatafin uneste, ja mu meel läks nukrats. Mul oli wiljast kahju. Mis jooks weetakse seda wäljamaale? Kas parem Leeni-tädi küpsetada temast pätsi ja magusaid paistekooksi. Wahel õseti nutsin koguni, läbi pijarate turrates:

"Meie igapäewast leiba anna meile tänapäew! . . ."

2.

Tuli sõda ja ma sattusin sinnasamasse põhjatuber-mangu, kuhu sügiseõhtuti wantrid pöriwad leiba wendad.

Mäletan ärewust, millega ma siin, põhjapool, esimest korda leiba küsisin. See oli restoranis.

"Andke mulle leiba," ütlesin ma wärisewal hääl kellaerile.

"Leib on laual."

"Kus?"

"See siin."

Ma tuitusin. Taldreku peal olid kaks liistatut, alt süüfised, pealt kõrbenud, seest hallikas sammal.

"See on leib?"

"Jah."

Ma lätsin ruttu minema.

Kuid tuli harjuda sõjaaegse "leiwaga". Ja, kõigeparemates restoranides lõunat süües, korjasin ma kannatlikult leiwawulukat seest õlekõrssa, puutükkest, nõõriotjast, kärkseid, prusjakaid wälja . . . Ma sõin, jälkuft tundes. Ma uurisn kõik leiwaküpsetajad kinnas läbi; ükski ei teinud ehtsat leiba, niisugust, nagu hea Leeni-tädi eluaja küpsetas. Suwitusega panin ma tuttawaid tähele, kudas nad leiba sõid. Nad sõid üksluiselt, tuimalt, mehaniiliselt, wäga wähe. Mina, kes ma harjunud olin leiba peatoibufets pidama, nälgisin. Siis harjusin kõike peanegu ilma leiwata sõõma.

Nüüd olen ma wiimase pooleaastaga juba nii kaugele jõudnud, et mind enam mingisuguse leiwaga ei saa jahmatada. Kuid wahel . . . wahel unistan meelitarwalt kahise-wast ja hõljuwast rulliwäljast kuldkiirelises päikeselõuluses, eht wanast westist jõe ääres. Ja kui siis ärkan, kiirestab painajalik igatlus hinge. Taewas hall, muda, tee juure toodakse sulle saia, mille müütmise eest sõjawälja kohtu alla tuleks anda. Ja äkki tärkab metsist wiha ja tahats nagu kellelegile kisendada:

"Hei, teie, lojused! . . . Kas te teate ka, misugust hirmsat kuritegu päewast päewa teete? Leiba, seda pihadust, seda ristiisu suurt sümboli, riuwetate teie iga sammu peal. Ja, ja! Igas leiwapätis, igas saias on teie alatus peidetud, teie hoolimatus igaihe wastu . . . Teie ei anna ifegi kiwi leiba asemele. Kiwi saades, surets nälg. Aga teie leiwast jääb elama selleks, et teine päew jällegi teie alatus tunnistajaks olla. Jumal, misugufeks olete te muutunud kuldset wiljapead, rüemjad, nagu kuldkiireid kōri-sewad, terad. Nende wiljapeade kohal säras ju päike, laul-sid lõõkesed. Teie aga wõistite selle ilu, selle elu rüemu, pehastaste ta ära, tegite temast alatu leiwamoonutuse ja lähete sellest jalgsi rikkaks. Oh araneetud roomajad! . . . Teie leiwaga, nende wiletate kankaritega, olete hea suurtükk täis laadida; siis teid kõik ritta seada ja teie oma leiwaga teid wõerustada. Kuulete? Mitte teie poole, smokingid ja lakknähast saapad, ei pööra ma. Tean, teie olete inimepoole lootufeta kadunud. Ei, teid, armsad, lihtsad, maalt hiljuti tulnud inimesed, kes weel Jumalat usuwad, palun ma. Teie ju siilitate oma kodus pihakujude ees

Sultan: „Willu, aita, aita!“
Reiser: „Kannata! Ei ole aega, wend!“

lambikesed põlema, panete oma kiinlaid kirikus kontsus sõrmedega põlema. Tähendab, teie midagi kardate, midagi palute. Urge unustage, et pörgu on olemas, ja temas ka wal kõitjugu piinade wäljamõtlemises saatan. Häda teile, kui teie patust ei pöödra. Pidage meeles, et paljad lambikesed ja kiinlaid ei tunasta. Peab aus olema. Ja meie nõuame: leiba, andke meile leiba! Mitte haledat leivamoanutust kopitanud, pehastanud jahust, waid päris leiba, jeda leiba, mille kohta meie kõit palume: „meie igapäewast leiba anna meile tänapäew! W. Tsherni.

Seatris.

Kohawalt woogawad muusikahelid läbi teatri. Elektri-lambid on kustunud. Ainult looshedes põlewad punaste warjubega taetud elektripirnid. Proua Serner unistab; ta unustab näitelawa. Üstar Redbali wiisid panewad ta südame kiireste tufsuma. Wõit on see selle priiljantformuse hiilgus, seal teine pool, noore ohwitseri kitsas, walges käes?

Ja teemandid kõnelewad; see hiilgaw kiwi seal wäitfese walges illestõstetud käe sõrmes wastab . . .

Seal teinepool küsib: „Ma jumalbau sind, ilus proua! Mispärast oled ja nii uhle?“

Sahwir wastab: „Mina ei ole mitte waba, ole ettewaatlik!“ Priiljant meelitab tulifelt: „Tahad sa, purpurroos, närtfida selle wana, igawa mehe kõrwal?“

Sahwir leegitseb pimestawalt. Seal teinepool sätendab priiljant, ta kiired meelitawad ilusat naist:

„Waata, ma armastan sind! Ma heidan ennaft sinu jalgade ette, ma tahaks tolm olla sinu wäitfse jalakeste peal!“

Sahwir wastab: „Sa ei pea mitte ori olema seal, kus ja walitseja wõid olla!“

Ohwitseri looshes tõuseb aeglaselt unistawa punase walguje sees üks käsi. See lorraldab hoolikalt wäitfse moka-

Kirjutusmaterjali, kirjaümbritta ja pilt-postkaarta

soowitab parajate hin-
dadega

„Seaduse“ raamatu-
kauplus, Tallinnas,
Harju ja Riiikli uul.
nurgal 46/15.

Sisefääk Riiikli uul.

Kui mustlane.

„Eks jeda nähtud küll ja küll,
Kui teistele on anda sul —
Ei keegi siis sind tõele
Ja sulle wastu purele;
Kui aga ihe lähed sa
Mõnd asja teiselt küsima,
Siis saad ja itka wastuse
„Sa oled just kui mustlane.“

„Is sõbrate kord küsis mult:
„Sa oled kallis mees kui kuld —
Dh aita mind nüüd häda seest
Ja laena sada rublalest.“
Kui aga pärast nõudsin ma
„Sul mõlg wiist alles matsmata?“
Siis wastu jähwab minule:
„Sa oled just kui mustlane.“

Kui kaitjutan wast naesulest —
Ei wastu räägi sõnalest,
Ja mõnitord, kui teen tal pai,
Ei ittle kunagi ta „ai!“
Kui aga wahest soowin ma,
Et ihe kallistaks mind ta
Ja annaks mull' üks musule —
Näe — „Oled just kui mustlane.“

„See töö on tubli kõigeti.“
Redaktor-ijand sõnab nii
Mu kirjatöösid lugedes, —
„See juba homme lehe sees.“
Kui aga honorarist ma
Seal tegin juttu, hiitidis ta:
„Su tööd ei tõlba lehesse;
Käi minema, ja mustlane!“

Da capo salm.
Küll kaua kannelt kõlistand,
Ja laulu healt helistan'd
Ma olen täna teile ju, —
Kurk iisna kibe, wästin'd suu.
Kuid ei, te weelgi nõuate
Dh laulge weel, kui jõuate!
Ma laulan siis, kiitid kuulge, et
Te olete kui mustlased . . .
A. L. Parasmaa.

A la tõeterad.

Kes on noorelt leidnud
Endal „naesufse“ —
See küll itki näinud,
Kus on pörgutee.

A. L. P—maa.

habet ja hiilgaw kiwi saadab toredas woogus ihe salajase käemusu.

Palaw hoog tufatas läbi ilusa naese leha. Kiwi ta sõrmes kisedab pimestawalt. Tema armastab — armastab eimeest forda oma elus . . .

Seal tõstab abikaasa ooperiklaasi filmade ette. Tasa läheb jahwiriga sõrm wäitfsewate huulte peale: „Pea piisti!“

Ja teemant wastab:

„Mina olen ettewaatlik! Kuid siiski — Sina oled minu!“

L. L—puu.

N. B. Üksikute numrite ostjaid palume lahkeste tähele panna, et neile ostmisel mõnda teist „Meie Matsi“ nime- ja kujulist lehte meie lehe asemel kätte ei pistetaks.